

POLONICUS

EUROPEAN POLONIA AWARD

Streszczenie/Inhalt

Vorwort Wiesław Lewicki	6	Przedmowa Wiesław Lewicki	6
Grußwort zum 10-jährigen Jubiläum von Marcel Philipp	8	Powitanie z okazji 10-jubileuszu Marcel Philipp	8
Grußwort Marshall	10	Pozdrowienie Marshall	10
Laureaten 2009	12	Laureaci 2009	12
Laureaten 2010	16	Laureaci 2010	16
Laureaten 2011	20	Laureaci 2011	20
Laureaten 2012	24	Laureaci 2012	24
Laureaten 2013	28	Laureaci 2013	28
Laureaten 2014	32	Laureaci 2014	32
Laureaten 2015	36	Laureaci 2015	36
Laureaten 2016	40	Laureaci 2016	40
Laureaten 2017	44	Laureaci 2017	44
Laureaten 2018	48	Laureaci 2018	48
Laureaten 2019	52	Laureaci 2019	52
Laureaten 2020-21	56	Laureaci 2020-21	56
Laureaten 2023	62	Laureaci 2023	62
Laureaten 2025	66	Laureaci 2025	66
Laureaten 2026	70	Laureaci 2026	70
Unsere Geschichte	74	Nasza Historia	74
Polonicus Projekte	80	Projekty Instytutu Polonicus	80
Impressionen Polonicus Projekte	83	Impresje z Projektów Instytutu	83
Gespräch	86	Rozmowa	86
Impressum	89	Impressum	89

Institut
POLONICUS

POLONICUS...

**z szacunku dla samych siebie
aus Respekt vor uns selbst
out of respect for ourselves**

...POLONIA

“Ut honoremur ab aliis, ipsi nos honoremus – Szanujmy się, a będziemy szanowani!

Respektieren wir uns gegenseitig, dann werden wir auch respektiert werden!

Mit diesem Motto wurde 2008 die Idee des europäischen Polonicus-Preises ins Leben gerufen, und ebenfalls in diesem Jahr nahm in Zusammenarbeit mit Polregio e.V. das Europäische Institut für Kultur und Medien Polonicus VoG seine Tätigkeit auf. Heute ist es kaum zu glauben, dass wir bereits zum 15. Mal den prestigeträchtigen europäischen Preis mit dem schönen lateinischen Namen „Polonicus“ verleihen!

Polonicus ist ein besonderes Symbol der Anerkennung verdienter Persönlichkeiten für ihren Dialog zugunsten der Einheit Europas, für die Entwicklung seiner Kultur, für die Verwirklichung der hohen Ideale wie Wissen, Kultur, Verständigung und gegenseitige Freundlichkeit, die den Nutzen und die Befriedigung der Stärkung der Bürgergesellschaft in der Europäischen Union mit sich bringen.

Insbesondere die Pandemiejahre stellten für die Verleihung des Polonicus-Preises eine Herausforderung dar, die zu Unterbrechungen der jährlich organisierten Polonia-Galas führte. In dieser Chronik möchte ich die wichtigsten Ereignisse dieser mehr als zehn Jahre zusammenfassen und allen engagierten Menschen guten Willens für ihre Mitwirkung an der Durchführung zahlreicher Veranstaltungen danken, die vom Polonicus-Institut und Polregio initiiert wurden. Besonders danke ich meiner Frau Aleksandra für ihre Geduld, ihr Verständnis und ihre ständige Unterstützung.

Unsere bisherigen jährlichen Polonia-Galas mit der Verleihung der Polonicus-Preise im Krönungssaal des historischen Rathauses, bei Karl dem Großen, im Herzen Europas in Aachen, der europäischen Hauptstadt der Polonia, waren für die Polonia immer ein bedeutendes Ereignis. Heute sind wir ausnahmsweise zu Gast in der polnischen Botschaft in Berlin.

Es ist ein bewundernswertes Phänomen, dass wir Polen nicht nur in Europa leicht

umherreisen und uns integrieren können, sondern gleichzeitig auch unser neues Umfeld kulturell bereichern. Die Polonia in Europa verleiht der weit gefassten europäischen Kultur ihre eigenen, individuellen und nationalen Akzente. Unter uns leben viele großartige Polen, Europäer, die durch ihre Haltung, ihre Tätigkeit oder ihr Schaffen den Respekt und die Bewunderung unserer europäischen Freunde wecken, obwohl wir selbst dies oft nicht erkennen können.

Mit der erneuten Preisverleihung der Polonicus 2025 möchten wir unseren Preisträgern den verdienten Respekt für ihre bisherigen Leistungen zollen. Wie ein lateinisches Sprichwort sagt, sollten wir uns einfach gegenseitig respektieren, dann werden auch andere uns respektieren! Sowohl wir, die Polonia, als auch unsere europäischen Freunde, die Polen gerade erst kennenlernen, sollten unser Wissen über dieses Land erweitern, indem wir herausragende Persönlichkeiten kennenlernen, deren Leistungen unser gemeinsamer Reichtum sind und deren weise Gedanken, aufschlussreiche Beobachtungen und Erfolge in uns allgemeinen Respekt hervorrufen. Wir gedenken unserer verstorbenen Preisträger, deren Werke uns für immer erhalten bleiben, wie die von Prof. Władysław Bartoszewski, Andrzej Wajda, Prof. Piotr Małoszewski, Prof. Karol Dedecius, Helena Miziniak und Senatorin Barbara Borys Damińska.... wie Horaz sagte: non omnis moriar. Wir sind stolz darauf, dass wir ihnen noch zu Lebzeiten mit dem Polonicus-Preis danken konnten.

Der Polonicus-Preis ist für die europäische Polonia zu einem wichtigen Ereignis geworden und ist unser Symbol des Stolzes auf alle unsere Preisträger!

Unser Polonicus-Preisträger Prof. Jan Miodek sagte bei der Entgegennahme des Polonicus-Preises in Aachen, dass die Polonia, da sie fern ihrer Heimat lebt, diese

anders wahrnimmt, weil sie mit Nostalgie nur das Gute sieht. Ja, das ist sicherlich wahr! Aber heute verfolgt die Polonia mit Besorgnis die politischen Ereignisse in Polen und Europa, die für uns schwer zu verstehen und gleichzeitig zu akzeptieren sind. Die daraus resultierenden Spannungen spalten nicht nur die Polen in Polen, sondern auch die Polonia. Als Ausdruck unserer gemeinsamen Meinung möchte ich betonen, dass die europäische Polonia ein besonnenes, kluges Polen wünscht, das sich an Gesetzen orientiert, die die Demokratie innerhalb der Europäischen Union stärken. Wir, die Polonia und die hier in Europa lebenden Polen, die wir Bürger Europas sind, wünschen uns ein respektiertes Polen, das ein Vorbild für das bürgerliche Engagement zur Vereinigung unserer gemeinsamen Europäischen Union ist. Gemäß den europäischen Verträgen haben wir das Recht, von unserem Heimatland eine kontinuierliche Stärkung der Demokratie, der Einheit und einen solidarischen Beitrag zur Entwicklung eines gemeinsamen Europas zu erwarten. Die europäische Polonia sind in erster Linie Bürger Europas, und diese Selbstverständlichkeit werden wir in allen unseren europäischen Wohnsitzländern entschieden zum Ausdruck bringen!

Ich freue mich, dass so viele unserer polnischen, deutschen und europäischen Freunde, Sympathisanten und Landsleute, die in Deutschland und verschiedenen Ländern Europas leben, die Aktivitäten des Polonicus-Instituts mit seiner jährlichen Polonia-Gala unterstützen und die Verleihung des Polonicus-Preises, der die europäische Polonia am meisten ehrt, mit Empathie miterleben.

Wiesław Lewicki

Vorsitzender der Jury des Polonicus-Preises

“Ut honoremur ab aliis, ipsi nos honoremus – Szanujmy się, a będziemy szanowani!”

Tym mottem w roku 2008 zainicjowana została idea europejskiej nagrody Polonicus i również wtedy we współpracy z Polregio e.V. rozpoczął swoją działalność Europejski Instytut Kultury i Mediów Polonicus VoG. Dzisiaj trudno uwierzyć że już po raz 15-ty przyznajemy prestiżową europejską nagrodę o wdzięcznej nazwie z łacińskiego „Polonicus”!

Polonicus to szczególny symbol uznania zasłużonych osobistości za dialog na rzecz jedności Europy, za rozwój jej kultury, za realizację szczytnych ideałów, jakimi są wiedza, kultura, porozumienie i wzajemna życzliwość, które niosą pożytek i satysfakcję wzmocnienia społeczności obywatelskiej w Unii Europejskiej.

Szczególnie pandemiczne lata były dla wręczania nagrody Polonicus wyzwaniem przynoszącym przerwy w corocznie organizowanych Galach Polonii. W niniejszej kronice chciałem zebrać naistotniejsze wydarzenia tych kilkunastu lat i podziękować wszystkim zaangażowanym ludziom dobrej woli za współudział w realizacji licznych eventów inicjowanych przez Instytut Polonicus i Polregio. Szczególnie dziękuję mojej żonie Aleksandrze, za jej cierpliwość, wyrozumiałość i ustawiczne wsparcie.

Nasze dotychczasowe coroczne Gale Polonii z wręczeniem nagród Polonicus w Sali Koronacyjnej historycznego ratusza, u Karola Wielkiego, w samym sercu Europy w Akwizgranie, w Europejskiej Stolicy Polonii, były dla Polonii zawsze doniosłym wydarzeniem. Dzisiaj wyjątkowo jesteśmy gośćmi w Ambasadzie RP w Berlinie.

Podziwu godnym fenomenem jest to, że my Polacy potrafimy nie tylko w Europie łatwo się przemieszczać i integrować, wzbogacając jednocześnie kulturowo nasze nowe środowisko. Polonia w Europie nadaje szeroko pojętej kulturze europejskiej swoje własne, indywidualne i narodowe akcenty.

Pośród nas żyje bowiem wielu wspianych Polaków, Europejczyków, którzy swoją postawą, działalnością czy twórczością, wzbudzają szacunek i podziw europejskich przyjaciół, chociaż my sami często nie potrafimy ich dostrzec. Wręczając po raz kolejny nagrody Polonicus 2025 chcemy wyrazić naszym laureatom zastężony szacunek za ich dotychczasowe osiągnięcia. Jak więc mówi przysłowie łacińskie, powinniśmy się po prostu wzajemnie szanować, a wtedy i inni szanować nas będą!

Zarówno my, Polonia, jak i nasi europejscy przyjaciele, którzy Polskę dopiero poznają, winni poszerzać o niej wiedzę, właśnie przez poznanie wybitnych osobistości, tych, których osiągnięcia są naszym wspólnym bogactwem, a ich mądre myśli, odkrywcze spostrzeżenia i osiągnięte sukcesy rodzą w nas powszechny szacunek. Wspominamy naszych laureatów którzy odeszli, a z nami na zawsze pozostają ich dzieła tak jak po prof. Władysławie Bartoszewskim, Andrzeju Wajdzie, prof. Piotrze Małoszewskim, prof. Karolu Dedeciuszu, Helenie Miziniak i Senatorce Barbarze Borys Damięckiej.... jak rzekł Horacy, non omnis moriar. Dla nas pozostaje дума, że udało nam się im podziękować nagrodą Polonicus jeszcze za ich życia.

Polonicus stał się dla europejskiej Polonii ważnym wydarzeniem i jest naszym symbolem dumy z naszych wszystkich laureatów!

Nasz laureat nagrody Polonicus prof. Jan Miodek, odbierając nagrodę Polonicus w Aachen stwierdził, że Polonia będąc z dala od ojczyzny inaczej ją postrzega, gdyż z sentymentem widzi tylko to co dobre. Tak, to z pewnością prawda!

Wyrażając wspólną opinię podkreślam, że europejska Polonia, chce Polski poważnej, roztropnej, kierującej się prawem wzmocniającym demokrację w ramach Unii Europejskiej.

, My Polonia i Polacy żyjący tu w Europie, będąc jej obywatelami, pragniemy Polski szanowanej, będącej wzorem działań społeczeństwa obywatelskiego na rzecz jednoczenia naszej wspólnej Unii Europejskiej. W myśl europejskich traktatów mamy prawo oczekiwać od kraju ojczystego ustawicznego wzmocnienia demokracji, jedności i solidarnego wkładu w perspektywę rozwoju wspólnej Europy. Polonia europejska to przede wszystkim obywatele Europy i tę oczywistość będziemy zdecydowanie manifestować we wszystkich naszych europejskich krajach zamieszkania!

Cieszę się, że tylu naszych polskich, niemieckich i europejskich przyjaciół, sympatyków i rodaków żyjących w Niemczech oraz różnych krajach Europy wspiera działania Instytutu Polonicus z jego coroczną Galą Polonii i z empatią przeżywa uroczystości wręczania najbardziej nobilitującej europejską Polonię nagrody Polonicus.

Wiesław Lewicki
Przewodniczący Jury Nagrody Polonicus

Powitanie z okazji 10-jubileuszu

W tym roku już po raz dziesiąty w Akwizgranie wręczona zostanie renomowana nagroda Polonicus za zasługi w służbie dialogu oraz Polaków i Polonii w Europie i na Świecie. Coroczna edycja nagrody, przyznawanej w europejskim mieście Akwizgran, odbywa się w równocześnie z wręczeniem międzynarodowej nagrody im. Karola Wielkiego. Ten akcent jest szczególnie ważny, ze względu na wagę nagrody Polonicus, która znajduje uznanie nie tylko wśród diaspory polskiej za granicą, ale również niemieckiej i europejskiej opinii publicznej. Szczególnie cieszy mnie fakt, że wraz z wręczeniem nagrody Polonicus właśnie w Akwizgranie, zapoczątkowano tradycję, która podkreśla i roztacza z tego miejsca wizję jedności i dążenie do pokoju między narodami.

Nasze miasto, jest miastem ściągniętym europejskim, już chociażby tylko ze względu na swoje szczególne położenie geograficzne - granice gminy są jednocześnie granicami państwowymi z dwoma państwami ościennymi. Europejskość wynikająca już z samego położenia, motywuje nas do wcielania się w rolę budowniczego wspólnych europejskich wartości, zacieśniania i umacniania więzi pomiędzy narodami. Akwizgran jest położony w najbardziej wysuniętej na zachód części Niemiec. Działalność Polonii w Niemczech i w Euroregionie Mozela-Renu, która bezsprzecznie również buduje mosty pomiędzy narodami, przypomina nam – w Akwizgranie - o sąsiedzie zza wschodniej granicy, o Polsce i Polakach.

W ciągu minionych dziesięciu lat nagrodą Polonicus wyróżniono osoby, które swoją postawą przyczyniły się do zbliżenia i pojednania wśród Polaków

i Niemców, niektóre z nich są wręcz ikoną dążenia do wolności i demokracji. To właśnie spośród polskich laureatów nagrody znajdują się osoby, które w najtrudniejszych czasach, pomimo klęsk i trudności, niezłomnie walczyły o wolność, samostanowienie i pokój. Te osobistości, z ich wielkim rozsądkiem politycznym i silną wolą w dążeniu do wytyczonego sobie celu, są dla nas wszystkich przykładem prawdziwie europejskich demokratów.

Ci ludzie, laureaci nagrody Polonicus, konsekwentnie utwierdzają nas w przekonaniu, że Europa ma i winna czerpać ze wspólnych korzeni i katalogu wartości. Ich zaangażowanie umocowało jeszcze solidniej fundamenty wspólnej kultury Europejczyków. Wszyscy oni, działali na rzecz dialogu i porozumienia między narodami, na rzecz przewyższania stereotypów i wzajemnej wrogości. W końcu, na rzecz koegzystencji i pojednania. I to właśnie wyżej wymienione działania zasługują na miano prawdziwie europejskich zasług. To one stanowią podwaliny wspólnego domu jakim jest Europa i są jednocześnie jego fundamentem, który nie opiera się tylko na strefie wolnościowej i urzędach. Europa, którą uosabiają laureaci nagrody Polonicus, jest bowiem domem dla wspólnych wartości, kultury, wolności i pokoju. A jednak obecnie, coraz częściej, konfrontowani jesteśmy z podważaniem jedności Europy. Ten wielki projekt zjednoczenia boryka się z mową nienawiści, posądzany jest o anachroniczność. Ta tendencja zauważalna jest również wśród państw członkowskich Unii Europejskiej, zasztywnienie się w nacjonalistycznych kokonach i propagowanie populistycznej i wrożej Europy.

Ta sytuacja budzi ogromny niepokój. Wręczenie nagród Polonicus, które odbywa się w okolicach obchodów rocznicy zakończenia II Wojny Światowej, animuje do przypomnienia sobie jak wielkim i ważnym dziełem było i jest zjednoczenie Europy. Unia Europejska jest i pozostanie najskuteczniejszym ryglem bezpieczeństwa przeciwko wojnie na naszym kontynencie.

Złączmy nasze wspólne siły w walce o to, aby wysiłek największych wizjonerów naszego kontynentu przetrwał. Uczynimy wszystko co w naszej mocy, aby narody znajdowały wspólny mianownik europejski, zamiast odgradzać się od siebie nawzajem. Podążajmy wspólną drogą do przyszłości, w którą będzie wmurowana przyjaźń polsko-niemiecka, wspólna walka o demokrację i wolność. Nie pozwólmy by zwyciężyły siły nacjonalistyczne i ich protagoniści, którzy już raz przysporzyli Europie bezmiar bólu i cierpienia na setki stuleci. Niech nasza wspólna praca i partnerstwo będą siłą dla zjednoczonej Europy. Wspólnie głośmy przyjaźń pomiędzy narodami, pojednanie i walkę w obronie demokracji.

W tym duchu składam serdeczne gratulacje inicjatorom, organizatorom i przyjaciółom Nagrody Polonicus z okazji jubileuszu 10-lecia. Życząc tym samym wszystkim, dalszej owocnej pracy na rzecz naszej wspólnej Europy, za którą, my wszyscy, ponosimy jednakową odpowiedzialność.

Z wyrazami szacunku,

Marcel Philipp
Nadburmistrz Miasta Akwizgran

Bereits zum 10. Mal wird in diesem Jahr in Aachen der Polonicus-Preis als renommierte Auszeichnung für Verdienste um den Dialog mit und die Förderung von Polen in Europa und in der Welt verliehen. Mit der Vergabe des Preises in der Europa-Stadt Aachen wird alljährlich ein ganz besonderer Akzent im zeitlichen Umfeld der Verleihung des Internationalen Karlspreises gesetzt, der nicht nur in der polnischen Diaspora im Ausland, sondern auch in der deutschen und europäischen Öffentlichkeit hohe Beachtung findet. Ich freue mich außerordentlich darüber, dass mit der Polonicus-Verleihung eine Tradition begründet wurde, die eine völkerverbindende und friedensfördernde Wirkung von Aachen aus entfaltet.

Unsere Stadt, deren kommunale Grenzen zugleich Staatsgrenzen zu zwei Nachbarländern sind, versteht sich schon alleine auf Grund dieser Gegebenheiten als Europastadt. Das bedeutet vor allem, dass wir Brückenbauer sein wollen, um die europäischen Gemeinsamkeiten aufzubauen, zu festigen und zu stärken. Die Polonia in Deutschland und in der Euregio-Maas-Rhein ist ebenso wie unsere Stadt ein Brückenbauer, der uns zugleich daran erinnert, dass unsere im äußersten Westen Deutschlands gelegene Stadt auch zum östlichen Nachbarn, zum polnischen Volk schaut.

In den letzten zehn Jahren sind mit dem Polonicus-Preis viele Persönlichkeiten ausgezeichnet worden, die für die Annäherung und Aussöhnung von Polen und Deutschen gewirkt haben. Manche von ihnen sind geradezu Symbole für das Streben nach Freiheit und Demokratie. Gerade unter den polnischen Preisträgern befinden sich Menschen, die in schwersten Zeiten an ihren Zielen beharrlich festhiel-

ten und trotz mancher Niederlagen hartnäckig weiterkämpften für Freiheit, Selbstbestimmung und Frieden. Diese Persönlichkeiten mit großer politischer Vernunft und starkem Willen sind für uns alle Vorbilder als europäische Demokraten.

Diese vorbildhaften Preisträger führen uns immer wieder vor Augen, dass Europa gemeinsame Wurzeln und Wertüberzeugungen hat, aus denen es leben sollte. Mit ihrem Engagement haben sie die kulturelle Basis der Europäer gestärkt. Sie wirkten für Dialog und Völkerverständigung, für die Überwindung von Vorurteilen und Gegnerschaften, für Zusammenleben und Aussöhnung. Dieses Wirken der Preisträger ist eine wahrhaft europäische Leistung. Sie hilft mit, dem gemeinsamen Haus Europa ein Fundament zu schaffen. Sie führt uns vor Augen: Europa ist nicht nur eine Freihandelszone und auch keine Behörde. Die Preisträger stehen für ein Europa der Werte und der Kultur, der Freiheit und des Friedens.

Doch erleben wir derzeit immer wieder, dass der Zusammenhalt Europas in letzter Zeit in Frage gestellt wird. Das Einigungsprojekt wird schlechtgeredet oder sogar für obsolet erklärt. Selbst in den Mitgliedsstaaten der Europäischen Union bemerken wir Tendenzen, sich in den nationalen Kokon zurückzuziehen und eine populistische Europa-Feindschaft zu propagieren.

Diese Situation ist besorgniserregend. Die Polonicus-Verleihung, die auch in zeitlicher Nähe zu den Gedenktagen aus Anlass des Endes des Zweiten Weltkrieges stattfindet, gibt Anlass, daran zu denken, welch großes Friedenswerk die Einigung Europas vollbrachte. Die Europäische Union ist und bleibt der wirksamste Sicherheitsriegel gegen Krieg auf unserem Kontinent.

Lassen Sie uns deshalb gemeinsam dafür kämpfen, dass die Vision der besten Geister unseres Kontinents aufrechterhalten bleibt, alles zu tun, dass die Völker zueinander finden statt sich voneinander abzugrenzen. Lassen Sie uns gemeinsam in eine Zukunft gehen, indem wir uns weiter einsetzen für die deutsch-polnische Freundschaft, für den Erhalt der Demokratie und unserer Freiheit, indem wir uns mit aller Kraft gegen diejenigen stellen, die zurückfallen wollen in Nationalismen, die Europa in Jahrhunderten so viel Leid gebracht hatten. Lassen Sie uns weiter durch unsere Partnerschaft und Zusammenarbeit Europa stärken, die Aussöhnung der Völker fördern, unsere Freundschaft leben und unsere Demokratie verteidigen.

In diesem Sinne gratuliere ich den Initiatoren, Organisatoren sowie den Freundinnen und Freunden des Polonicus-Preises zum 10-jährigen Bestehen dieser Auszeichnung und wünsche ihr weiterhin ein erfolgreiches Wirken für unser gemeinsames Europa. Wir alle sind aufgerufen, daran mitzuwirken.

Marcel Philipp
Oberbürgermeister Stadt Aachen

Grußwort

Sehr geehrte Damen und Herren,
liebe Freunde,

„Der Senat wurde aus der großen Solidaritätsbewegung heraus gegründet, oder besser gesagt, wiederbelebt; mit ihm sind große Hoffnungen verbunden. Mögen wir ihnen gerecht werden. Mögen wir niemals unsere dienende Rolle gegenüber dem Volk, gegenüber Polen vergessen.“

Die Worte des ersten Marschalls des wiedergeborenen Senats der Republik Polen, Professor Andrzej Stelmachowski, bringen die Essenz der Mission dieser Kammer zum Ausdruck, deren Schwerpunkt darin besteht, Polen und allen Landsleuten zu dienen, unabhängig von ihrem Wohnort. Die Sorge um die Polonia und die Polen im Ausland war schon immer ein integraler Bestandteil der Tätigkeit des Senats und ist es bis heute geblieben.

Die dienende Rolle beschränkt sich nicht nur auf große Worte oder feierliche Momente. Sie drückt sich in wichtigen und bahnbrechenden Entscheidungen aus, aber auch in den kleinen, alltäglichen. Ehrlichkeit, Solidarität, Achtung der Wahrheit und Sorge um den Mitmenschen sind die Grundlagen, die die Gemeinschaft bilden und unserer Arbeit und unserem Leben einen Sinn geben.

Die Auszeichnung mit dem Polonicus-Preis 2025 betrachte ich als Ehre und Bestätigung dafür, dass es sich lohnt, anständig zu sein und die von Prof. Stelmachowski erwähnten Werte zu beachten. Ich danke dem Preisko-

mitee und der gesamten polnischen Gemeinschaft für diesen außergewöhnlichen Akt des Vertrauens und der Anerkennung.

Seit den Anfängen dieser edlen Initiative begleitet der Senat der Republik Polen sie wohlwollend und erkennt die Bedeutung, die Polonicus für Polonia in Europa hat. Für mich selbst ist diese Auszeichnung eine Gelegenheit, darüber nachzudenken, wie viel die Gemeinschaft der Polen im Ausland leistet und wie wichtig es ist, die Bande, die uns verbinden, zu pflegen, sowie Offenheit und Dialog, ohne die es unmöglich ist, eine echte europäische Gemeinschaft aufzubauen.

Heute schließe ich mich den Preisträgern an und verpflichte mich, die polnische Diaspora weiterhin zu unterstützen. Ich möchte, dass die Botschaft dieser Auszeichnung lautet, dass das Polentum unsere gemeinsame Stärke ist. Es gibt uns ein Gefühl der Verwurzelung und des Stolzes und öffnet uns gleichzeitig die Türen zur Welt.

Das sollten wir uns besonders in diesen unruhigen Zeiten vor Augen halten. Denn wie Donald Tusk, der damalige Präsident des Europäischen Rates, bei der Entgegennahme des Polonicus-Preises 2018 sagte, brauchen Europa und Polen Wunderwirker, die in der Lage sind, Verständigung zwischen den Menschen zu schaffen. Es ist wichtig, diese auf Werten, einer besonderen Verbundenheit, die uns verbindet, und dem Stolz auf Polen aufzubauen. Genau darum geht es bei diesem Preis.

Ich wünsche den Organisatoren, den polnischen Gemeinschaften im Ausland und den zukünftigen Preisträgern von ganzem Herzen, dass die Begeisterung, die diese Initiative seit Jahren begleitet, nicht nachlässt.

Mit Dankbarkeit und besten Grüßen

Małgorzata Kidawa-Błońska
Senatspräsidentin des Senats der Republik Polen

Szanowni Państwo, Drodzy Przyjaciele,

„Senat został zrodzony, a raczej odrodzony z wielkiego ruchu solidarnościowego; związane są z nim wielkie nadzieje. Obyśmy im sprościli. Obyśmy nigdy nie zapomnieli o naszej służebnej roli wobec narodu, wobec Polski.”

Słowa pierwszego Marszałka odrodzonego Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, profesora Andrzeja Stelmachowskiego wyrażają istotę misji tej Izby, która w centrum stawia służenie Polsce i wszystkim Rodakom, niezależnie od miejsca zamieszkania. Troska o Polonię i Polaków za granicą była zawsze integralną częścią działalności Senatu i pozostaje nią do dziś.

Służebna rola nie ogranicza się jedynie do wielkich słów czy uroczystych chwil. Wyraża się w decyzjach ważnych i przełomowych, ale także w tych drobnych, codziennych. Uczciwość, solidarność, poszanowanie prawdy i troska o drugiego człowieka to fundamenty, które budują wspólnotę i nadają sens naszej pracy oraz naszemu życiu.

Wyróżnienie mnie Nagrodą Polonicus 2025 traktuję jako zaszczyt i potwierdzenie, że warto być przywoitym i pamiętać o wartościach wspomnianych przez prof. Stelmachowskiego. Dziękuję Kapitułę Nagrody i całemu środowisku polonijnemu za ten wyjątkowy akt zaufania i uznania.

Od pierwszych chwil istnienia tej szlachetnej inicjatywy Senat Rzeczypospolitej Polskiej z życzliwością jej towarzyszy, dostrzegając znaczenie, jakie Polonicus ma dla Polonii w Europie. Dla mnie sama nagroda staje się okazją do refleksji, jak wiele wnoszą wspólnota Polaków za granicą oraz jak ważna jest troska o więzi, które nas łączą, otwartość i dialog, bez których nie sposób budować prawdziwej europejskiej wspólnoty.

Dołączam dziś do grona laureatów przyjmując na siebie zobowiązanie, aby nadal wspierać Polonię. Chciałabym, aby przestaniem płynącym z tego wyróżnienia była myśl, że polskość jest naszą wspólną siłą. To ona daje nam poczucie zakorzenienia i dumy, a równocześnie otwiera szeroko drzwi do świata.

Pamiętajmy o tym, zwłaszcza w tych niespokojnych czasach. Bo jak powiedział Donald Tusk, wówczas przewodniczący Rady Europejskiej, odbierając Nagrodę Polonicus w 2018 roku, Europie i Polsce potrzebni są cudotwórcy, którzy potrafią budować porozumienie między ludźmi. Ważne, by budować ją na wartościach, szczególnej więzi, która nas łączy i dumie z Polski. Właśnie o tym jest ta Nagroda.

Z całego serca życzę Organizatorom, społeczności polonijnym oraz przyszłym laureatom, aby nie gasł entuzjazm, który od lat towarzyszy tej inicjatywie.

Z wyrazami wdzięczności i pozdrowieniami,

Małgorzata Kidawa-Błońska
Marszałek Senatu Rzeczypospolitej
Polskiej

Steffen Möller

Nagroda Honorowa/Ehrenpreis:

Aktor i satyryk z Wuppertalu, autor wielu książek m.n. „Viva Polonia” za promocję Polski i Polonii wśród społeczności niemieckiej

Schauspieler und Satiriker aus Wuppertal, Autor vieler Bücher u.a. „Viva Polonia” für die Förderung Polens und der Polonia in der deutschen Gesellschaft

Olaf Müller

Dialog:

Dyrektor Wydziału Kultury Miasta Akwizgran, za wieloletnią animację kulturalną i realizację projektów razem z Polonią z Euregio

Leiter des Kulturbetriebs der Stadt Aachen für viele Jahre kultureller Animation und Projektumsetzung zusammen mit der Polonia in der Euregio

Tomasz Glanc

Kultura/Kultur:

Wybitny kompozytor i muzyk z Montabaur za twórczość artystyczną i animację kultury muzycznej dla Polonii w Niemczech

Hervorragender Komponist und Musiker aus Montabaur für künstlerische Meisterwerke und Animation der Musikkultur für Polonia in Deutschland

Paulina Lemke †

Polonia:

Działaczka ZPwN „Zgoda” i artystka-malarka z Düsseldorfu, za pasję społeczną i wieloletnią pracę organizacyjną dla Polonii w Niemczech

Aktivistin ZPwN-“Zgoda” und Künstlerin aus Düsseldorf, für soziale Leidenschaft und langjährige Organisationsarbeit für die Polonia in Deutschland

Prof. Dr. -Ing. Jerzy Buzek

Nagroda Honorowa/Ehrenpreis:

Przewodniczący Parlamentu Europejskiego w latach 2009–2012, Premier RP i działacz „Solidarności”, za wkład w budowę „Wspólnej Europy” i rangi Polski w UE

Präsident des Europäischen Parlaments 2009-2012, Ministerpräsident RP und Aktivist der „Solidarność“, für seinen Beitrag zum Aufbau des „Gemeinsamen Europas“ und des Ranges Polens in der EU

Prof. Władysław Bartoszewski †

Dialog:

Historyk, polityk, dziennikarz i działacz społeczny, więzień Auschwitz, żołnierz AK, Kawaler „Orła Białego”, za wybitny wkład na rzecz porozumienia i pojednania polsko-niemieckiego

Historiker, Politiker, Journalist, Häftling von Auschwitz, Soldat der Heimatarmee, Ritter des „Weißen Adlerordens“, für besonderen Beitrag zur deutsch-polnischen Versöhnung und Aussöhnung

Prof. für Musik Zofia Wisłocka

Kultura/Kultur:

Dyrygentka i kompozytorka z Brukseli, profesor w klasie fortepianu, skrzypiec i muzyki kameralnej, za umiowanie i propagowanie muzyki polskiej w Europie

Dirigentin und Komponistin aus Brüssel, Professorin in den Klassen für Klavier und Violine, sowie Kammermusik, für die leidenschaftliche Verbreitung der polnischen Musik in Europa

Prof. Dr.-Ing. Piotr Małoszewski †

Polonia:

Wice-Prezes Chrześcijańskiego Centrum Krzewienia Kultury, Tradycji i Języka Polskiego w Niemczech, za zaangażowanie w życie Polonii w Polskiej Misji Katolickiej

Vizepräsident des Christlichen Zentrums zur Förderung von Kultur, Tradition und polnischer Sprache in Deutschland, für sein Engagement für Polonia in der Polnischen Katholischen Mission

Prof. Norman Davies

Nagroda Honorowa/Ehrenpreis:

Historyk i brytyjsko-polski analityk historii Polski, Kawaler „Orła Białego”, za wybitne publikacje historyczne o Polsce ze swoim należnym jej miejscem w Europie

Historiker und britisch-polnischer Geschichtsanalytiker, Ritter des „Weißen Adlerordens“ für herausragende historische Publikationen über Polen mit seinem rechtmäßigen Platz in Europa

Cornelia Pieper

Dialog:

Wiceminister spraw zagranicznych ds. kontaktów kulturalnych z zagranicą (2009-2013), koordynator międzyrządowych relacji, za wkład w polsko-niemieckie kontakty

Stellvertretende Außenministerin für kulturelle Kontakte mit anderen Ländern (2009-2013), Koordinator für zwischengesellschaftliche deutsch-polnische Beziehungen

Prof. Karl Dedecius †

Kultura/Kultur:

Tłumacz i wydawca literatury polskiej, inicjator Niemieckiego Instytutu Kultury Polskiej w Darmstadt, za szerzenie literatury polskiej i kulturowym pojednaniu polsko-niemieckim

Übersetzer und Herausgeber der polnischen Literatur, Initiator des Deutschen Polen-Instituts (DPI) in Darmstadt, für die Verbreitung von Deutsch-Polnischer Literatur und kultureller Versöhnung

Władysław Pisarek

Polonia:

Wiceprzewodniczący Związku Polaków w Niemczech „Rodło” w Kleve, za wieloletnie animowanie życia politycznego i religijnego Polonii i kontaktów miast Kleve z Gnieznem

Vizevorsitzender des Bundes der Polen in Deutschland „Rodło” in Kleve, für politisches und religiöses Engagement der Polonia in die Kontakte zwischen den Städten Kleve und Gniezno

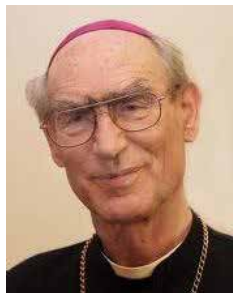

Ks. Prof. Dr. Alfons Nossol

Nagroda Honorowa/Ehrenpreis:

Ks. Arcybiskup senior diecezji opolskiej, naukowiec, inicjator Mszy św. Pojednania Narodów w Krzyżowej 1989, nagroda bp. Hemerle w Akwizgranie, za polsko-niemieckie pojednanie i zrozumienie

Exz. Erzbischof der Oppelner Diözese, Wissenschaftler, Initiator des Versöhnungsgottesdienstes in Kreisau 1989, für die Deutsch-Polnische Versöhnung und Verständigung, Preisträger des Klaus-Hemerle-Preis zu Aachen

Dr. Angelica Schwall-Düren

Dialog:

Minister ds. związkowych, europejskich i medialnych NRW 2012-20015, wieloletnia prezes Federacji Towarzystw Polsko-Niemieckich, za wkład w polsko-niemieckie porozumienie

Ministerin für Bundesangelegenheiten, Europa und Medien NRW 2012-20015, langjährige Präsidentin der Deutsch-Polnischen Gesellschaft Bundesverband e. V., für den Beitrag zur deutsch-polnischen Verständigung

Krystyna Janda

Kultura/Kultur:

Pierwsza Dama polskiego teatru i filmu, popularna i ceniona aktorka, nagrodzona „Medalem Karola Wielkiego - Europejską Nagrodą Mediów”, za wybitny wkład w kulturę Europy

Die First Lady des polnischen Theaters und Films, wurde mit der „Médaille Charlemagne - Europäischer Medienpreis“ ausgezeichnet, für ihren herausragenden Beitrag zur europäischen Kultur

Helena Miziniak †

Polonia:

Prezydent (EUWP) Europejskiej Unii Wspólnot Polonijnych, znacząca postać życia Polonii w Wielkiej Brytanii, za wieloletnie zaangażowanie w jednoczenie Polonii w Europie

Präsidentin der Europäischen Union der Polnischen Gemeinschaften (EUWP), wichtige Persönlichkeit der Polonia in Großbritannien, für langjährige vereinen der Polonia in Europa

Andrzej Wajda †

Nagroda Honorowa/Ehrenpreis:

Polski reżyser filmowy, zdobywca Oscara za całokształt twórczości w roku 2000 oraz wielu europejskich nagród, z dumy Polonii za szczególne osiągnięcia dla światowej kultury

Polnischer Filmregisseur, Oscar-Preisträger im Jahr 2000 für sein Lebenswerk und Gewinner zahlreicher europäischer Preise, aus Polonia-Stolz für hervorragende Leistungen für Welt-Kultur

Basil Kerski

Dialog:

Politolog i esseista, dyrektor Europejskiego Centrum Solidarności w Gdańsku, redaktor naczelny Magazynu "DIALOG", za wkład w polsko-niemieckie pojednanie i zrozumienie

Politikwissenschaftler und Essayist, Direktor des Europäischen Solidaritätszentrums in Danzig, Chefredakteur des „DIALOG“ Magazins, für seinen Beitrag zur deutsch-polnischen Verständigung

Professor Władysław Miodunka

Kultura/Kultur:

Polonista, językoznawca-glottodydaktyk i humanista z Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie, za wybitny wkład w krzewienie języka polskiego jako obcego na świecie

Polnischer Philologe, Linguist-Glottodidaktiker und Humanist von der Jagiellonen-Universität in Krakau, für einen Beitrag zur Förderung von Polnisch als Fremdsprache in der Welt

Maria und Czesław Gołębiewski

Polonia:

Założyciele kultowej restauracji „Gdańska” w Oberhausen ze sceną i teatrem, propagatorzy kultury polskiej i niemieckiej, za animację kulturalną Polonii w NRW

Die Gründer des Kultrestaurants „Gdańska” in Oberhausen, mit Bühne und Theater. Förderer der polnischen und deutschen Kultur, für die kulturelle Animation der Polonia in NRW

Longin Komolowski †
Nagroda Honorowa/Ehrenpreis:

Prezes „Stowarzyszenia Wspólnota Polska” zaangażowanej od 1990 w aktywne wspieranie działań Polonii i skuteczną promocję kultury polskiej w Europie i na świecie.

Vorsitzender des „Vereins Wspólnota Polska“, der sich seit 1990 für die aktive Unterstützung der Aktivitäten der Polonia und die wirksame Förderung der polnischen Kultur in Europa und weltweit einsetzt.

Róża Maria Fürstin von Thun und Hohenstein
Dialog:

Posłanka do Parlamentu Europejskiego VII i VIII kadencji, wieloletnia działaczka polskich organizacji pozarządowych, za wspieranie europejskiego dialogu i współpracy w UE

Mitglied des Europäischen Parlaments der 7. und 8. Wahlperiode, eine Aktivistin polnischer NGOs, für die Unterstützung des europäischen Dialogs und der Zusammenarbeit in der EU

Babara Borys-Damięcka †
Kultura/Kultur:

Reżyser teatralna i telewizyjna, inicjatorka kanału TV Polonia dla Polonii, za działalność na rzecz Polonii oraz wzbogacanie i szerzenie kultury polskiej w Europie

Theater- und Fernsehregisseurin, Initiatorin des TV Polonia Senders für Polonia, für Aktivitäten zugunsten Polonia und zur Verbreitung der polnischen Kultur in Europa

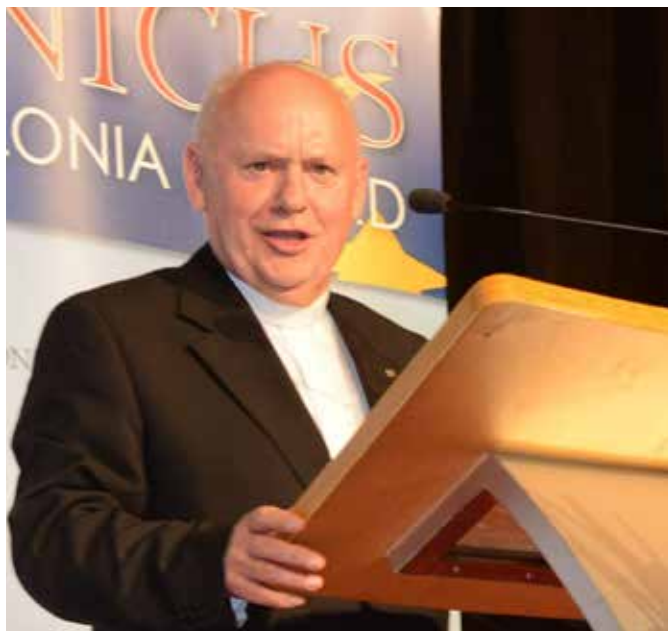
Andżelika Borys
Polonia:

Przewodnicząca Rady Związku Polaków na Białorusi, zaangażowana w organizację życia Polaków w Europie Wschodniej, za jej wieloletnią działalność na rzecz Polonii

Vorsitzende des Rates der Union der Polen in Belarus, die das Leben der Polen in Osteuropa organisiert, für ihr langjähriges Engagement für die Polonia

Der Fernsehsender TVP Polonia Nagroda Honorowa/Ehrenpreis:

TVP Polonia za całokształt pracy na rzecz Polonii w Europie i na całym świecie - nagrodę w imieniu zespołu redakcyjnego TV Polonia odebrał Prezes Telewizji Polskiej dr Juliusz Braun

TVP Polonia für die Arbeit für die Polonia in Europa und in der Welt - die Auszeichnung wurde vom Präsidenten des Polnischen Fernsehens Dr. Juliusz Braun entgegengenommen

Prof. Gesine Schwan Dialog:

Rektor Europejskiego Uniwersytetu „Viadrina” we Frankfurcie nad Odrą, była pełnomocnik rządu niemieckiego ds. stosunków z Polską, za umacnianie europejskiego dialogu

Rektorin der Europäischen Universität „Viadrina” in Frankfurt (Oder), ehem. Bevollmächtigte der Regierung für die Beziehungen zu Polen, für die Stärkung des europäischen Dialogs

Prof. Jan Miodek Kultura/Kultur:

Językoznawca, dyrektor Instytutu Filologii Polskiej Uniwersytetu Wrocławskiego, PAN i Rady Języka Polskiego, za popularyzację języka polskiego dla Polonii

Linguist, Direktor des Instituts für Polnische Philologie - Universität Breslau, der Polnischen Akademie der Wissenschaften und des Rates für Polnische Sprache, für die Förderung von Polnisch für Polonia

Ks. Stanisław Budyń Polonia:

Rektor Polskiej Misji Katolickiej (PMK) w Niemczech za wkład w rozwój życia duchowego Polaków oraz wspieranie organizacji polskich w Niemczech

Rektor der Polnischen Katholischen Mission (PMK) in Deutschland für seinen Beitrag zur geistlichen Entwicklung und Unterstützung polnischer Organisationen in Deutschland

Prof. Dr. habil. Leszek Balcerowicz
Nagroda Honorowa/Ehrenpreis:

Ekonomista i polityk, za wybitne osiągnięcia w ekonomii przemian wolnorynkowych w Polsce, oraz za wkład w szerzenie świadomości obywatelskiej w jednoczącej się Europie

Ökonom und Politiker, für herausragende Leistungen in der Wirtschaft der freien Markt-Veränderungen in Polen, und für den Aufbau der Zivilgesellschaft im vereinigten Europa

Thorsten Klute
Dialog:

Sekretarz Stanu w Ministerstwie Pracy, Integracji i Spraw Socjalnych Nadrenii Północnej-Westfalii, za wyjątkowe zaangażowanie w integrację i dialog polsko-niemiecki

Staatssekretär im Ministerium für Arbeit, Integration und Soziales des Landes Nordrhein-Westfalen für sein Engagement für Integration und den deutsch-polnischen Dialog

Czesław Mozil
Kultura/Kultur:

Muzyk i kompozytor z duńskiej Polonii, lider zespołu „Czesław śpiewa” autor płyty „Księga emigrantów”, za wyjątkowy wkład w kulturę polską i szerzenie jej w Europie

Musiker und Komponist aus der dänischen Polonia, Leader der Gruppe „Czesław śpiewa“, Autor des Albums „Buch der Auswanderer“, für seinen Beitrag zur Verbreitung polnischer Kultur in Europa

Polonica e. V.
Polonia:

Polsko-Niemieckie Stowarzyszenie Polonica e.V. z Kolonii, na ręce prezesa Zbigniewa Kossaka von Główczewskiego, za coroczne festiwale „Chanson Festival Kolonia-Wrocław-Paryż”

Deutsch-Polnischer Verein Polonica e.V. aus Köln, erhält den Preis für die jährliche Organisation des Festivals „Chanson Festival Cologne-Wroclaw-Paris“. Präsident Zbigniew Kossak von Główczewski hat den Preis entgegengenommen.

Lech Wałęsa, dr h. c. mult.

Nagroda Honorowa/Ehrenpreis:

Laureat Pokojowej Nagrody Nobla, współzałożyciel i pierwszy przewodniczący NSZZ „Solidarność”, były Prezydent RP, za całokształt swojej działalności

Friedensnobelpreisträger, Mitbegründer und erster Vorsitzender der NSZZ „Solidarność”, ehemaliger Präsident der Republik Polen, für sein gesamtes Lebenswerk

Werner Jostmeister MdL

Dialog:

Przewodniczący grupy parlamentarnej NRW-Polska w parlamencie Nadrenii Północnej-Westfalii, za wieloletnie zaangażowanie w dialog polsko-niemiecki

Vorsitzender der Parlamentariergruppe NRW-Polen im Parlament von Nordrhein-Westfalen, für langjähriges Engagement im deutsch-polnischen Dialog

Agnieszka Holland

Kultura/Kultur:

Światowej sławy reżyserka i scenarzystka filmowa, laureatka Srebrnego Niedźwiedzia na Berlinale 2017, za jej wybitny wkład w światowy rozwój sztuki filmowej - na scenie: córka Kasia Adamik

Weltbekannte Regisseurin und Drehbuchautorin, Gewinnerin des Silbernen Bären auf der Berlinale 2017, für ihren herausragenden Beitrag zur globalen Entwicklung der Filmkunst - auf der Bühne: ihre Tochter Kasia Adamik

Aldona Głowacka-Silberner

Polonia:

Przewodnicząca Biura łączności Organizacji Polonijnych w Hanowerze i w Dolnej Saksonii, choreografka i tancerka, za wieloletnią animację życia Polonii w Niemczech

Vorsitzende des Kommunikationsbüros polnischer Organisationen in Hannover und Niedersachsen, Choreografin und Tänzerin, für Animation des Lebens der Polonia in Deutschland

Donald Tusk

Nagroda Honorowa/Ehrenpreis:

Polski polityk, były Premier Rzeczypospolitej Polskiej, Laureat nagrody Karola Wielkiego i obecny Przewodniczący Rady Europejskiej - Prezydent UE, za całokształt działalności

Polnischer Politiker, ehemaliger Premierminister der Republik Polen, Karlspreisträger und der derzeitige Präsident des Europäischen Rates - EU-Präsident, für sein gesamtes Lebenswerk

Prof. Rita Süßmuth †

Dialog:

Niemiecka polityk zaangażowana m.in. w Polsko-Niemiecką Fundację na rzecz Nauki (PNFN), Fundację Genshagen, oraz DPI w Darmstadt, za jej wkład w dialog polsko-niemiecki na rzecz integracji europejskiej

Deutsche Politikerin, engagiert u.a.: in der Deutsch-Polnischen Wissenschaftsstiftung (DPWS), Stiftung Genshagen und DPI in Darmstadt, für ihren Beitrag zum deutsch-polnischen Dialog für die europäische Integration

Jerzy Owsiak

Kultura/Kultur:

Społecznik, założyciel i prezes Fundacji „Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy”, organizator corocznego Finału WOŚP, za wybitne zaangażowanie na rzecz społeczeństwa obywatelskiego

Aktivist, Gründer und Präsident der Stiftung „Großes Orchester der Weihnachtshilfe“, Organisator des WOŚP-Festivals, für herausragendes Engagement für Zivilgesellschaft

Benedykt i Róża Frąckiewicz

Polonia:

Dyrygent i pierwsza solistka Chóru Benedictus e.V. z Wuppertalu, za animację życia Polonii oraz utrzymanie tradycji Chórów Polskich w Niemczech

Dirigent und erste Solistin des Benedictus Chor e.V. aus Wuppertal, für Ihr Engagement für die Polonia und für die Erhaltung der Tradition polnischer Chöre in Deutschland

Abp Senior Prof. Dr Henryk Muszyński

Nagroda Honorowa/Ehrenpreis:

Profesor nauk teologicznych, były metropolita gnieźnieński, były Prymas Polski, delegat ds. Kontaktów Episkopatów Polski i Niemiec oraz ds. z Komisją Konferencji Episkopatów Wspólnoty Europejskiej, za wybitne zaangażowanie w jednoczenie Wspólnej Europy

Professor für Theologie, ehemaliger Metropolit von Gniezno und Primas von Polen, Delegierter für die Kontakte zwischen den Bischofskonferenzen Polens und Deutschlands sowie Bischofskonferenzen der EU, für sein herausragendes Engagement für die Vereinigung Europas

Grażyna Słomka

Kultura/Kultur:

Reżyserka i dziennikarka, filmoznawczyni, działaczka polonijna, wieloletnia prezenterka polskiej kinematografii „Filmland Polen”, za jej wybitne zaangażowanie w prezentację kultury polskiej w Niemczech

Regisseurin und Journalistin, Filmwissenschaftlerin, Aktivistin der polnischen Diaspora, langjährige Moderatorin der polnischen Kinematografie „Filmland Polen”, für ihr herausragendes Engagement bei der Präsentation der polnischen Kultur in Deutschland

Dr Marek Prawda

Dialog:

Sociolog i dyplomata, były ambasador w Szwecji, w Niemczech, przy Unii Europejskiej, dyrektor Przedstawicielstwa UE w Polsce, za wybitny wkład w dialog na rzecz integracji europejskiej

Soziologe und Diplomat, ehemaliger Botschafter in Schweden, Deutschland und bei der Europäischen Union, Direktor der EU-Vertretung in Polen, für seinen herausragenden Beitrag zum Dialog für die europäische Integration

Marcel Philipp

Dialog:

Niemiecki polityk z CDU, członek Fundacji Nagrody Karola Wielkiego, nadburmistrz miasta Akwizgran, za jego wybitne zasługi na rzecz dialogu polsko-niemieckiego i wspierania Polonii i społeczeństwa obywatelskiego Unii Europejskiej

Deutscher Politiker der CDU, Mitglied der Stiftung Karlspreis, Oberbürgermeister der Stadt Aachen, für seine herausragenden Verdienste um den deutsch-polnischen Dialog und der Zivilgesellschaft in der Europäischen Union

Armin Laschet

Nagroda Honorowa/Ehrenpreis:

Premier Nadrenii Północnej-Westfalii, polityk, prawnik i dziennikarz, przewodniczący CDU w Niemczech, nominowanym przez CDU/CSU na Kanclerza Federalnej Republiki Niemiec, za wieloletnią współpracę z Polską oraz wkład w polsko-niemiecki dialog.

Ministerpräsident von Nordrhein-Westfalen, Politiker, Jurist und Journalist, Vorsitzender der CDU in Deutschland, von der CDU/CSU nominiert zum Kanzler der Bundesrepublik Deutschland, für seine langjährige Polonia-Unterstützung und Beitrag zum polnisch-deutschen Dialog

Ferdynand Domaradzki

Polonia:

Działacz polonijny, aktywny rolnik, przewodniczący związku krajowego Polskiej Rady w Berlinie, od lat inspirował Polonię do działania organizując wiele spotkań kulturalnych, za wyjątkowe zaangażowanie w pielęgnację polskiej kultury w Niemczech.

Polonia-Aktivist, aktiver Landwirt und Vorsitzender des Landesverbandes des Polnischen Rates in Berlin, seit Jahren inspiriert er die Polonia durch zahlreiche kulturelle Veranstaltungen, für sein besonderes Engagement in der Pflege der polnischen Kultur in Deutschland

Olga Tokarczuk

Nagroda Honorowa/Ehrenpreis:

Polska pisarka, poetka, esejistka, autorka scenariuszy, laureatka wielu nagród literackich oraz nagrody Nobla w dziedzinie literatury, za wybitny wkład w dziedzictwo europejskiej kultury światowej.

Polnische Schriftstellerin, Dichterin, Essayistin, Drehbuchautorin, Gewinnerin zahlreicher Literaturpreise und des Nobelpreises für Literatur für ihren herausragenden Beitrag zum Erbe der europäischen Weltkultur

Marszałek Senatu RP prof. Tomasz Grodzki

Nagroda Honorowa/Ehrenpreis:

Nadzwyczajna nagroda honorowa dla Senatu Rzeczypospolitej Polskiej wszystkich 10 kadencji, za opiekę nad Polonią i Polakami na świecie, przekazana na ręce Marszałka Senatu prof. Tomasza Grodzkiego, do podziękowań dołącza Rada Polonii Świata.

Besondere Auszeichnung für den Senat der Republik Polen aller zehn Legislaturperioden für die Betreuung von Polen und Polen im Ausland; mit Dankesworten der Polenwelt hat die Auszeichnung Prof. Tomasz Grodzki entgegengenommen

RADA POLONII ŚWIATA

WORLD POLONIA COUNCIL * CONSEIL DE LA POLONIA DU MONDE

L.dz. - 601/PL/2021

Toronto, 28 czerwca 2021 r.

Szanowny Pan Prof. Tomasz Grodzki
Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
Warszawa

Szanowny Panie Marszałku,

Proszę przyjąć od Rady Polonii Świata serdeczne gratulacje oraz wyrazy głębokiego uznania z okazji uhonorowania Senatu RP wyjątkowym polonijnym odznaczeniem jakim jest „POLONICUS”.

Cieszymy się i wpisujemy się w podziękowania „Kapituły Nagrody Polonicus” Europejskiego Instytutu Kultury i Mediów, która to nadzwyczajnym wyróżnieniem „POLONICUS 2021” doceniła długoletnią, wytrwałą i ofiarną pracę Senatu RP na rzecz łączenia wszystkich Polaków na świecie.

Rada Polonii Świata podkreśla, że to Senat RP wyłoniony w pierwszych demokratycznych wyborach 4 czerwca 1989 roku dostrzegł nie tylko olbrzymi potencjał Polaków poza granicami kraju, ale też zdecydowanie otworzył swoje podwoje na wzajemne kontakty i współpracę z całą Polską Diasporą.

Senat RP obejmował Polonię i Polaków za granicą nie tylko swoją opieką, ale wspólnie z organizacjami wchodzącymi w skład Rady Polonii Świata, przyczynił się do powstania wielu ważnych inicjatyw legislacyjnych, jak np. ustaw: o „Karcie Polaka”, repatriacji, obywatelstwie oraz ustanowieniu dnia 2 maja dniem Polonii.

Pod auspicjami Senatu RP odbywały się ważne dla Polski i Polonii debaty i konferencje, jak np.: „Konferencja Polonii z krajów Unii Europejskiej”, która miała miejsce w dniu 10 maja 2003 r., przed referendum decydującym o wejściu Polski do Unii Europejskiej; Konferencja „Polonia dla Polski w demokratycznym 25-leciu” 10 listopada 2014 r., czy ostatnia, z 26 maja br. „Polki na emigracji i za granicą”.

Z inicjatywy pierwszego Marszałka Senatu RP śp. prof. Andrzeja Stelmachowskiego we współpracy z Radą Polonii Świata powrócono do przedwojennej tradycji zwoływania w kraju Światowych Zjazdów Polonii i Polaków z Zagranicy.

Dziś doceniając olbrzymią rolę Senatu RP w budowaniu państwa demokratycznego należy pamiętać również o olbrzymiej roli izby wyższej polskiego parlamentu w budowaniu pomostów łączących Polaków z wszystkich kontynentów z Ojczyzną. Przez ponad 30 lat Senat RP dbał o nierozzerwalność więzów kraju z Polonią i Polakami za granicą.

Niech to uhonorowanie będzie wyrazem wdzięczności wszystkich organizacji skupiających Polonię i Polaków z Zagranicy, w tym wchodzących w skład Rady Polonii Świata.

Jan Paweł II w 1985 r. mówił do Polonii w Brukseli: „Z pewnością nasze dziedzictwo jest wielkie, ale jest i trudne. Musimy je wciąż na nowo odkrywać, pogłębiać, żyć z nim, przekazywać je tym, którzy przyjdą po nas”. Jest to nasze wspólne zadanie.

Dziękując za dotychczasowe wsparcie i współpracę, liczymy także w przyszłości na konstruktywne działania dla dobra naszej Ojczyzny - Polski oraz Polonii i Polaków z Zagranicy.

Z wyrazami szacunku,

Teresa Berezowska

Teresa Berezowska
Przewodnicząca Rady Polonii Świata

BIURO PREZYDIUM: 48 Kimberdale Cres. Toronto, ON, M1W 1Y5, CANADA * tel.: +1 416 499 8545
e-mail: terti.bere@sympatico.ca cell: +1 416 556 5317 <http://rada-polonii-swiatek.org>

SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ
POLSKIEJ

POLONICUS

EUROPEAN POLONIA AWARD

28 czerwca 2021 r. w Akwizgranie

**Marszałkowie Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej**
w latach 1989 - 2021

Prof. dr Andrzej Stelmachowski
I kadencja Senatu RP

August Chelkowski
II kadencja Senatu RP

Adam Struzik
III kadencja Senatu RP

Dr hab. Alicja Grześkowiak
IV kadencja Senatu RP

Dr hab. Longin Pastusiak
V kadencja Senatu RP

Bogdan Borusewicz
VI, VII i VIII kadencja Senatu RP

Stanisław Karczewski
IX kadencja Senatu RP

Prof. dr hab. Tomasz Grodzki
X kadencja Senatu RP

**NADZWYCZAJNE WYRÓŻNIENIE
DLA**

SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

na ręce urzędującego marszałka Senatu RP

Profesora Tomasza Grodzkiego

za wieloletnią opiekę
nad Polonią na świecie

Wiesław Lewicki

Wiesław Lewicki

Przewodniczący Kapituły
Nagrody Polonicus

Teresa Berezowska

Teresa Berezowska

Przewodnicząca
Rady Polonii Świata

SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ
POLSKIEJ

Europäisches Institut für Kultur und Medien „POLONICUS“ e.V. • 52068 Aachen • Kolchweg 30
info@institutpolonicus.eu • www.institut-polonicus.eu

Josef Neumann MdL

Dialog

Niemiecki polityk SPD - poseł do Landtagu w Nadrenii Północnej-Westfalii, członek Parlamentarnej Grupy NRW-Polska, Europa Środkowa i Wschodnia, oraz wielu NGOs wspierających europejski rozwój i polsko-niemieckie kontakty młodzieży; za wieloletni wkład w integrację Polonii w NRW

Deutscher SPD-Politiker – Abgeordneter des Landtags von Nordrhein-Westfalen, Mitglied der Parlamentarischen Gruppe NRW-Polen, Mittel- und Osteuropa sowie NGOs, die sich für die europäische Entwicklung Jugendkontakte einsetzen; für seinen langjährigen Beitrag zur Integration der Polonia in NRW

Andrzej Greszta

Polonia:

Polski winiarz znad Mozeli, Weingut Greszta w miasteczku Kröv, gdzie na zboczach gór od lat produkuje wina cieszące się uznaniem europejskich koneserów Rieslinga; za budowanie dobrego imienia Polonii w Niemczech oraz pielęgnację europejskiego dziedzictwa kultury winiarskiej

Polnischer Winzer aus der Moselregion, Weingut Greszta in der Stadt Kröv, wo er seit Jahren exquisite Weine produziert, die bei europäischen Riesling-Kennern sehr geschätzt werden; für den Aufbau eines guten Rufs der Polonia in Deutschland und für die ökologische Pflege des europäischen Weinkulturerbes

Danuta Bernolak (sopran) i Piotr Wnukowski (tenor)

Kultura/ Kultur

Polscy soliści operowi występujący w Operze w Kolonii, w Dusseldorfie, w Norymbergii, wykonawcy polskich arii operowych, uświetniali spotkania eventy Polonii m.in.: w Konsulatach RP; za wybitne zaangażowanie w popularyzację polskiej kultury operowej w Niemczech

Polnische Opernsolisten, die an den Opernhäusern in Köln, Düsseldorf und Nürnberg auftreten, bereicherten mit ihren Darbietungen Veranstaltungen der Polonia, u.a. in den Konsulaten RP; für ihr Engagement bei der Popularisierung der polnischen Opernkultur in Deutschland

Łukasz Podolski

Nagroda Honorowa/Ehrenpreis:

Sportowiec, popularny reprezentant narodowej drużyny piłkarskiej Niemiec, grał w FCK w Kolonii, w FC Bayern Monachium, w FC Arsenal, w Inter Mailand, a obecnie w Górniku Zabrze; za wybitne osiągnięcia na rzecz dialogu polsko-niemieckiego poprzez sport

Sportler, beliebter Stürmer der deutschen Fußballnationalmannschaft, spielte beim FCK Köln, beim FC Bayern München, beim FC Arsenal, bei Inter Mailand, und derzeit bei Górnik Zabrze; für seine herausragenden Leistungen im Bereich des deutsch-polnischen Dialogs durch Sport

Małgorzata Kidawa-Błońska

Nagroda Honorowa/Ehrenpreis:

Marszałek Senatu RP VII i XI kadencji, socjolog i polityk, producentka filmowa, jej spotkania ze światową Polonią zainicjowały Kampus Polonia 2025, który dla młodej Polonii z całego świata był wielkim sukcesem; za wyjątkowe zaangażowanie w promowanie jedności Polonii na świecie

Senatspräsidentin RP in der VII. und XI. Legislaturperiode, Soziologin und Politikerin, Filmproduzentin, Ihre Begegnungen mit der Polonia führten zur Gründung des Kampus Polonia 2025, der für die junge Polonia ein großer Erfolg war; für ihr Engagement zur Förderung der Einheit der Polonia weltweit.

Profesor dr hab. Brygida Helbig Kultura / Kultur:

Pisarka zaangażowana w życie Polonii w Niemczech, profesorka akademicka, wykładała w Instytucie Slavistyki Uni Humboldtów w Berlinie, na Uni w Szczecinie, na UJ w Krakowie, na Uni w Poznaniu; za wybitny wkład w literaturę polską i w dziedzictwo kultury europejskiej

Schriftstellerin engagierte für Polonia in Deutschland, als Professorin lehrte am Institut für Slavistik der Humboldt-Universität zu Berlin, an der Universität Stettin, an der Jagiellonen-Universität Krakau und an der Universität Posen; für ihren herausragenden Beitrag zur polnischen Literatur und zum europäischen Kulturerbe.

Gunnar Hille

Dialog:

Dyrektor Centrum Kompetencji i Koordynacji Języka Polskiego (KoKoPol), pozyskał finansowanie nauki języka polskiego ze środków federalnych celem wzmocnienia dialogu polsko-niemieckiego; za zaangażowanie na rzecz porozumienia między narodami w służbie integracji europejskiej

Direktor des Kompetenz- und Koordinationszentrums für Polnisch (KoKoPol), hat Finanzmittel für den Polnischunterricht besorgt, um den polnisch-deutschen Dialog zu stärken; für sein Engagement für die Verständigung zwischen den Völkern im Dienste der europäischen Integration.

Bogusław Fleck Polonia:

Aktywista polonijny na rzecz polskiej kultury, artysta grafik i malarz, absolwent Wyższej Szkoły Sztuki na kierunku Komunikacji Wizualnej, inicjator Uniwersytetu Trzech Pokoleń (UTP) oraz kurator Galerii UTP w Berlinie; za zaangażowanie w prezentację kultury polskiej w Niemczech

Aktivist der Polonia, Grafiker und Maler, Absolvent der Hochschule für Kunst im Fachbereich Visuelle Kommunikation, Initiator der Universität der Drei Generationen (UTP) und Kurator der UTP-Galerie in Berlin; für sein Engagement bei der Präsentation der polnischen Kultur in Deutschland.

Bogdan Borusewicz

Nagroda Honorowa/Ehrenpreis:

Senator i Marszałek Senatu RP (2005-2026), Przewodniczący Senackiej Komisji Spraw Emigracji i Łączności z Polakami za Granicą, opozycjonista demokratyczny, aktywista Komitetu Obrony Robotników, inicjator strajku w Stoczni Gdańskiej i NSZZ „Solidarność” 1981

Senator und Marschall des Senats RP, Vorsitzender des Senatsausschusses für Kontakte zu den Polen im Ausland, demokratischer Oppositioneller, Aktivist des Komitees zur Verteidigung der Arbeiter, Initiator des Streiks in der Danziger Werft und der Gewerkschaft „Solidarność“ im 1981

Aleksander Kwaśniewski

Nagroda Honorowa/Ehrenpreis:

Prezydent RP 1995-2005, polski polityk i parlamentarzysta, ratyfikował w 1999 akcesję Polski do Organizacji Paktu Północnoatlantyckiego (NATO), a w 2003 do Unii Europejskiej, uczestnik obrad Okrągłego Stołu 1989; założyciel Fundacji „Amicus Europae”

Präsident RP 1995-2005, polnischer Politiker und Abgeordneter, ratifizierte 1999 den Beitritt Polens zur Nordatlantikvertrags-Organisation (NATO) und 2003 den Beitritt zur Europäischen Union, Teilnehmer an den Runden Tisch 1989, Gründer der Stiftung „Amicus Europae”

Prof. Dr. Hans-Gert Pöttering

Dialog:

Przewodniczący Parlamentu Europejskiego; wieloletni poseł do Parlamentu Europejskiego (1979–2014); prezes Fundacji Konrada Adenauera, autor licznych publikacji; inicjator Domu Historii Europejskiej w Brukseli; znany z zaangażowania na rzecz Europy

Präsident des Europäischen Parlaments a.D., langjähriges MdEP (1979-2014), deutscher Politiker, Wissenschaftler und Autor zahlreicher Veröffentlichungen, Vorsitzender der Konrad-Adenauer-Stiftung; engagiert zur Stärkung des gemeinsamen Europas

Barbara Wojda

Polonia:

Aktywistka Polonii, prawniczka, prezes Polskiej Macierzy Szkolnej w Belgii oraz Europejskiej Unii Wspólnot Polonijnych (EUWP), liderka edukacji i kultury w Le Centre Millennium w Comblain-la-Tour, członkini Polonijnej Rady Konsultacyjnej Marszałka Senatu RP

Aktivistin der Polonia; Juristin, Vorsitzende der „Polska Macierz Szkolna“ in Belgien, Präsidentin der Europäischen Union der polnischen Organisationen (EUWP), Leadership für Bildung und Kultur im „Le Centre Millennium“ in Comblain-la-Tour, Beraterin der Marschall des Senats RP

Europejski Instytut Kultury i Mediów Polonicus

Instytut Polonicus został zainicjowany w końcu roku 2008 w Akwizgranie i działa na terenie Euroregionu Maas-Rhein w ścisłej współpracy z Polregio e.V. Europejski Instytut Kultury i Mediów Polonicus został zarejestrowany jako stowarzyszenie VoG (Vereinigung ohne Gewinnabsicht) w 2011 roku w Belgii. Filia Instytutu Polonicus VoG jest również w mieście Akwizgran. Instytut Polonicus posiada statut wyższej użyteczności publicznej i swoją pracę opiera na chrześcijańskich i humanistycznych wartościach kultury europejskiej. Nadrzędnym celem stowarzyszenia jest organizacja i przyznawanie corocznych nagród Polonicus, organizacja Gali Polonicus oraz inicjacja i realizacja licznych eventów społeczno-kulturalnych. Celem Instytutu jest promocja integracji europejskiej oraz wspieranie polskiej kultury poprzez projekty i wydawnictwa jak np.: warsztaty, sympozja, koncerty, propozycje turystyczne, imprezy kulturalne. Ponadto Instytut pielęgnuje szczególnie współpracę Polaków z regionów Unii Europejskiej. Głównymi partnerami Instytutu Polonicus jest stowarzyszenie Polregio e.V. oraz Karlspreisstiftung i Urząd Miasta Akwizgran. Instytut Polonicus jest członkiem EUWP (Europejskiej Unii Wspólnot Polonijnych) zrzeszających około 40 organizacji naczelnych Polonii z krajów Europejskich.

Nagroda Polonicus

Nagroda Polonicus to najwyższe wyróżnienie europejskiej Polonii, hołdujące dialogowi, ruchowi jednoczenia i promocji Polaków w Europie i na świecie. Inauguracja nagrody Polonicus nastąpiła w Dniu Polonii 2 maja 2009 podczas festynu na styku trzech granic Belgii, Holandii i Niemiec, zwanym Dreiländereck, w pobliżu Akwizgranu. Od roku 2010 nagroda wręczana jest na corocznej uroczystej Gali Polonii organizowanej z okazji Europejskiego Dnia Polonii w Sali Koronacyjnej ratusza w Akwizgranie. Inicjatorem nagrody jest przewodniczący Jury Wiesław Lewicki, wieloletni działacz polonijny w Niemczech i przewodniczący Europejskiego Instytutu kultury i Mediów Polonicus VoG.

Idea nagrody Polonicus

Maksyma nagrody Polonicus jest odzwierciedleniem starej prawdy – powinniśmy się wzajemnie szanować, a wtedy i inni nas szanować będą. Polonicus skierowany

jest do osób budujących własną pozycję społeczną i materialną, z jednoczesnym pogłębianiem polonijnych akcentów. Wyróżnia propagatorów krzewienia polskich wartości oraz ich promocji w jednoczącej się Europie. Nagrodą tą Polonia odznacza tych, którzy są dla niej ważni ze względu na twórczość, działalność dla jednoczenia Polonii oraz działania na rzecz europejskiej integracji i budowania pozytywnego obrazu Polaków.

Patronaty i partnerzy nagrody Polonicus

Nagroda Polonii „Polonicus” początkowo odbywała się pod patronatem Kongresu Polonii Niemieckiej oraz Konwentu Organizacji Polskich w Niemczech. Od roku 2012 nagroda nabrała charakteru europejskiego przez fakt, że Instytut Polonicus został zarejestrowany w Belgii i obecnie jest członkiem EUWP – Europejskiej Unii Wspólnot Polonijnych. Patronem nagrody Polonicus jest były Ambasador RP w Berlinie dr Marek Prawda, a obecny Ambasador EU w Warszawie, a od roku 2011 również były Marszałek i obecny Wicemarszałek Senatu RP Bogdan Borusewicz. Na dzień dzisiejszy głównymi partnerami nagrody jest Miasto Akwizgran i Karlspreisstiftung (Fundacja Nagrody Karola Wielkiego), w ramach programu której odbywa się coroczna edycja wręczania nagrody Polonicus.

Statuetka Polonicus

Statuetka Polonicus to uskrzydłona postać odważnego i dynamicznego młodzieńca, wykonana z odlewu z brązu o wysokości około 38 cm. Pomysłodawcą statuetki jest Wiesław Lewicki, a jej wykonawcą jest zwycięzca konkursu rozstrzygniętego w 2008 roku, artysta architekt Stanisław Szroborz. Cokół statuetki, początkowo również z brązu, obecnie wykonany z marmuru. Na cokole wygrawerowane są: nazwa instytucji i rok nagrody. Do wręczanej statuetki Polonicus dołączany jest dyplom, upamiętniający przyznanie nagrody.

Przyznanie nagrody Polonicus

Nagrodę przyznaje pięcioosobowe jury składające się z Przewodniczącego Nagrody Polonicus, Senatora RP, członka Instytutu Polonicus oraz członka EUWP (Europejskiej Unii Wspólnot Polonijnych) jak i przedstawiciela Polonii. Przewodniczący Nagrody Polonicus może powołać doradców Jury spośród organizacji polonijnych w Europie oraz europejskich urzędów i instytucji. Gremium

doradcze jury jest dziesięcioosobowe. Jury przyznaje nagrody po jednej w każdej kategorii oraz posiada prawo do rezygnacji z przyznania nagrody w jednej lub w kilku kategoriach, a także przyznania wyróżnienia honorowego poza wymienionymi kategoriami. Kandydatami mogą być osoby zamieszkałe lub działające na terenie Unii Europejskiej, posiadające obywatelstwo jednego z państw Unii Europejskiej. Propozycje kandydatów przez europejską Polonię kierowane są do jury w terminie do końca każdego roku kalendarzowego. Nazwiska laureatów nagrody Polonicus w danym roku ogłaszane są generalnie pod koniec lutego danego roku.

Mianowanie kandydatur do nagrody Polonicus

Kandydatem do nagrody Polonicus może być osoba wskazana przez europejską organizację polonijną lub przedstawicieli europejskiej inicjatywy społecznej - należy przy tym wskazać odpowiednie zasługi kandydata oraz wskazać odpowiednie poparcie i uzasadnienie kandydatury. Zgłoszenie należy składać do końca każdego roku i może ono być uwzględnione również w latach następnych.

Kategorie wręczenia nagrody

- **Kultura** - Nagroda w tej kategorii przyznawana jest dla twórców kultury lub osób działających na rzecz kultury polskiej bądź europejskiej, promujących kulturę polską, sławiących dorobek oraz walory Polski.
- **Polonia** - Wyróżnione zostają osoby i organizacje zasłużone dla ożywiania życia polonijnego.
- **Dialog** - Nagrodę otrzymują osoby angażujące się w rozwój współpracy i dialogu polsko-niemieckiego w aspekcie działania na rzecz jednoczenia się Unii Europejskiej.
- **Honorowa Nagroda „Polonicus”** przyznawana jest za całokształt osiągnięć. Kandydatami w tej kategorii mogą być osoby, których działania przyniosły konkretne efekty w jakiegokolwiek dziedzinie życia gospodarczego, kulturalnego, naukowego, politycznego czy społecznego; osoby, które wyróżniły się aktywnością, inicjatywą i pomysłowością na rzecz integracji Unii Europejskiej.

Zarząd, Jury i Gremia Instytutu Polonicus

- **Dyrektorium** - Instytutem Polonicus zarządza trzyosobowe Dyrektorium
- **Jury Nagrody Polonicus** - pięcioosobowe Jury składa się z przewodniczącego, jednego z dyrektorów Instytutu, przedstawiciela EUWP (Europejskiej Unii Wspólnot Polonijnych), przedstawiciela Polonii oraz członka Senatu RP
- **Rada Konsultacyjna** Nagrody Polonicus to zwykle 10-cio osobowa grupa doradców utworzona z sympatyków, członków zwyczajnych i honorowych
- **Członkowie i Sympatycy** – każdy może zostać członkiem lub sympatykiem
- **Honorowi Członkowie** – członkami honorowymi są Laureaci Nagrody Polonicus
- **Fundatorzy** - Nagrody POLONICUS (byli i obecni):
 - Fundacja Karola Wielkiego w Akwizgranie
 - Pełnomocnik Ministerstwa ds. Kultury i Mediów w Niemczech
 - Stowarzyszenie Wspólnota Polska w Warszawie
 - Senat Rzeczypospolitej Polskiej
 - Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej w Warszawie
 - Konsulat Generalny RP w Kolonii
- **Sponsorzy** – indywidualni i instytucjonalni donatorzy
- **Partnerzy** – na rzecz realizacji projektów Instytutu Polonicus:
 - Stowarzyszenie Polregio e.V. w Akwizgranie
 - Urząd Kultury Miasta Akwizgranie
 - Fundacja Karola Wielkiego w Akwizgranie
 - EUWP – Europejska Unia Wspólnot Polonijnych
- **Rzecznik Prasowy**

- 2009** Tomasz Glanc | Olaf Müller | Steffen Möller | Paulina Lemke
- 2010** Zofia Wislocka | Władysław | Bartoszewski | Piotr Małoszewski | Jerzy Buzek
- 2011** Karl Dedecius | Cornelia Pieper | Władysław Pisarek | Norman Davies
- 2012** Krystyna Janda | Angelica Schwall-Düren | Helena Miziniak | Alfons Nossol
- 2013** Władysław Miodunka | Basil Kerski | Maria und Czesław Gołębiewski
Andrzej Wajda
- 2014** Barbara Borys-Damięcka | Róża Maria Fürstin von Thun und Hohenstein
Andželika Borys | „Stowarzyszenie Wspólnota Polska“
- 2015** Jan Miodek | Gesine Schwan | Prälat Stanisław Budyń
TVP Polonia Juliusz Braun
- 2016** Czesław Mozil | Thorsten Klute | Polonica e.V. in Köln Zbigniew
Kossak von Główczewski | Leszek Balcerowicz
- 2017** Agnieszka Holland | Werner Jostmeier MdL
Aldona Głowacka-Silberner | Lech Wałęsa
- 2018** Rita Süßmuth | Benedykt und Róża Frąckiewicz
Jerzy Owsiak | Donald Tusk

Europäisches Institut für Kultur und Medien POLONICUS VoG

52068 Aachen • Reichsweg 30 (Nadelfabrik)
www.institut-polonicus.eu

10 JAHRE

Institut
POLONICUS

Europäisches Institut für Kultur und Medien

Polonicus

Polonicus e.V. wurde Ende 2008 in Aachen in der Euregio Maas-Rhein initiiert und kooperierte seitdem in enger Zusammenarbeit mit Polregio e.V. Das Europäische Institut für Kultur und Medien Polonicus als VoG (Verein ohne Gewinnabsicht) wurde 2011 in Belgien registriert. Die Niederlassung des Instituts Polonicus VoG befindet sich in der Stadt Aachen. Das Institut Polonicus hat einen gemeinnützigen Status und stützt sich auf die christlichen und humanistischen Werte der europäischen Kultur. Das Hauptziel des Vereins ist die Organisation und Vergabe von jährlichen Polonicus-Preisen auf der Polonicus-Gala und die Initiierung und Durchführung zahlreicher sozio-kultureller Veranstaltungen. Ziel des Instituts ist die Förderung der europäischen Integration und die Unterstützung der polnischen Kultur durch Projekte und Veranstaltungen wie Workshops, Symposien, Konzerte, touristische und kulturelle Veranstaltungen. Darüber hinaus schätzt das Institut die Zusammenarbeit von Polen aus den Regionen der Europäischen Union. Hauptpartner des Polonicus Instituts ist der Kulturverein Polregio e.V., die Karlspreisstiftung und die Stadtverwaltung Aachen. Das Institut Polonicus ist Mitglied der EUWP (Europäische Union der Polnischen Gemeinschaften), die etwa 30 Polonia-Schirmorganisationen aus europäischen Ländern verbindet.

Polonicus-Preis

Der Polonicus-Preis ist die höchste Auszeichnung der Europäischen Polonia, die den Dialog, die Vereinigungsbewegung und die Förderung der Polen in Europa und in der Welt ehrt. Die Einweihung des POLONICUS-Preises fand am 2. Mai 2009 während des Events „Tag der Polonia“ am Dreiländereck in der Nähe von Aachen, an der Grenze von Belgien, den Niederlanden und Deutschland statt. Seit 2010 wird der Preis im Rahmen der feierlichen Polonia Gala verliehen, die anlässlich des Europäischen Tages der Polonia im Krönungssaal des Rathauses in Aachen veranstaltet wird. Initiator des Preises ist der Vorsitzende der Jury, Wiesław Lewicki, ein langjähriger Polonia-Aktivist in Deutschland und der Präsident des Europäischen Instituts für Kultur und Medien Polonicus VoG.

Die Idee des Polonicus-Preises

Für die Polonia spiegelt die Polonicus-Idee die Maxime wider: „Wir sollten uns gegenseitig respektieren, dann werden auch andere uns respektieren“. Polonicus zielt darauf ab, dass Menschen ihre eigene soziale und materielle Position aufbauen und gleichzeitig nationale Akzente setzen. Er zeichnet Protagonisten aus, die polnische Werte und die Europäische Union fördern. Mit diesem Preis ehrt die Polonia diejenigen, die ihr wichtig sind, aufgrund ihrer Kreativität, ihrer Aktivitäten für ihre Vereinigung und ihren Maßnahmen für die europäische Integration und der Schaffung eines positiven Images der Polen, wichtig sind.

Schirmherrschaften und Partner des Polonicus-Preises

Der Polonia Polonicus-Preis wurde ursprünglich unter der Schirmherrschaft des Kongresses der polnischen Organisationen und unter des Konvents polnischer Organisationen in Deutschland vergeben. Seit 2012 ist der Preis europäisch geworden, weil das Polonicus-Institut Mitglied der EUWP - der Europäischen Union der Polnischen Gemeinschaften ist. Die Schirmherrschaft der ersten beiden Ausgaben des Polonicus-Preises übernahm der Botschafter der Republik Polen in Berlin, Dr. Marek Prawda. Ab 2011 übernahm diese Schirmherrschaft der Marschall des polnischen Senats Bogdan Borusewicz. Der Hauptpartner des Preises ist heute die Karlspreisstiftung: Die Polonicus-Preisverleihung findet im Rahmen der jährlichen Karlpreisverleihung statt.

Polonicus Statuette

Die Polonicus-Statuette ist die geflügelte Figur eines mutigen und dynamischen Jünglings; ein rund 38 cm hoher Bronzeguss. Der Ideengeber der Statuette war Wiesław Lewicki und erschaffen wurde sie von Stanisław Szroborz. Er war der Gewinner des Wettbewerbs im Jahre 2008. Der Sockel der Figur war anfangs ebenfalls aus Bronze, aber ist derzeit aus Marmor. Der Name des Instituts und das Jahr des Preises sind auf dem Sockel eingraviert. Eine Urkunde, dass die Verleihung des Preises bestätigt, ist der Polonicus-Statuette beigelegt.

Verleihung des Polonicus-Preises

Die Jury des Preises besteht aus fünf Personen. Der Vorsitzende des Polonicus-Preises kann einen Beirat aus der Europäischen Polonia, Ämtern und Institutionen ernennen. Die beratende Jury besteht aus zehn Mitgliedern. Die Jury vergibt einen Preis in jeder Kategorie, und hat das Recht, auf den Preis in einer oder in mehreren Kategorien zu verzichten, sowie einen Ehrenpreis außerhalb dieser Kategorien zu ernennen. Preis-Anwärter können Personen sein, die in der Europäischen Union wohnen oder dort tätig sind und die Staatsangehörigkeit eines der Länder der Europäischen Union besitzen. Vorschläge für Kandidaten von Europäischer Polonia werden jeweils bis zum Ende jedes Jahres an die Jury geschickt. Die Namen der Preisträger des Polonicus-Preises werden in der Regel Ende Februar des jeweiligen Jahres bekannt gegeben.

Ernennung von Laureaten für den Polonicus-Preis

Der Kandidat für den Polonicus-Preis kann jede Person sein, die von einer europäischen Polonia-Organisation oder Vertretern der europäischen Sozialinitiative vorgeschlagen wird - es ist notwendig, die angemessenen Verdienste des Kandidaten anzugeben und die angemessene Unterstützung und Rechtfertigung der Kandidatur anzugeben. Der Antrag sollte bis zum Ende eines jeden Jahres eingereicht werden, ist jedoch einmalig und wird auch in den Folgejahren berücksichtigt.

Kategorien des Polonicus-Preises

- **Kultur** - der Preis in dieser Kategorie wird Kulturschaffenden oder Personen verliehen, die zugunsten der polnischen oder europäischen Kultur handeln, die polnische Kultur fördern und die Errungenschaften und Werte Polens preisen.
- **Organisation des polnischen Gemeinschaftslebens** - Menschen und Organisationen, die das Leben der Polonia bereichern, werden hervorgehoben.
- **Polnisch-deutscher Dialog** - der Preis wird an Personen verliehen, die an der Entwicklung der deutsch-polnischen Zusammenarbeit und des Dialogs beteiligt sind und sich für die Einigung der Nationen in der Europäischen Union einsetzen.
- **Der Ehren-Polonicus-Preis** - wird für das Lebenswerk verliehen. Kandidaten in dieser Kategorie können

Personen sein, deren Handlungen konkrete Auswirkungen in einem Bereich des wirtschaftlichen, kulturellen, wissenschaftlichen, politischen oder sozialen Lebens gebracht haben; Menschen, die sich durch ihre Aktivität, Initiative und Einfallsreichtum für die Integration der Europäischen Union auszeichnen.

Vorstand, Jury, Gremien vom Polonicus Institut

- **Vorstand** - der Vorstand vom Institut Polonicus besteht aus drei Personen
- **Jury** - Fünfköpfige Polonicus-Jury besteht aus dem Vorsitzenden, einem der Direktoren des Instituts, die Delegierten (die Europäische Union der polnischen Gemeinschaften), einem Vertreter der polnischen Gemeinde und einem Mitglied des Senats
- **Beirat** des Polonicus-Preises ist eine zehnköpfige Beratergruppe, die aus Mitgliedern, Ehrenmitgliedern und Sympathisanten besteht. Jeder kann Mitglied oder Unterstützer werden
- **Ehrenmitglieder** - die Ehrenmitglieder sind hauptsächlich die Polonicus-Preisträger
- **Förderer** des Polonicus-Preises (früher und heute):
 - Karlspreisstiftung in Aachen
 - Vertreter des Ministeriums für Kultur und Medien in Deutschland
 - Vereinigung Polnischer Gemeinschaft in Warschau
 - Senat der Republik Polen
 - Stiftung für deutsch-polnische Zusammenarbeit in Warschau
 - Generalkonsulat der Republik Polen in Köln
- **Sponsoren** - individuelle und institutionelle Spender
- **Partner für die Durchführung der Institut-Projekte:**
 - Redaktion und Kulturverband Polregio e.V. in Aachen
 - Kulturbetrieb Stadt Aachen
 - Karlspreisstiftung in Aachen
 - EUWP - Europäische Union der polnischen Gemeinschaftsfonds
- **Pressesprecher**

FESTYN LETNI POLONII 2009 „Ponad Granicami” – Na Styku Trzech Granic – prezentacja dorobku kulturalnego Polonii z Niemiec, Holandii i Belgii. Koncerty, wystawy sztuki, teatr, pokaz mody, kulinaria restauracji „Gdańska” z Oberhausen oraz spotkanie z Tadeuszem Drozdą i Stefanem Möllem.

SOMMERFEST der POLONIA 2009 „Über die Grenzen hinweg” – Auf dem Dreiländereck - Vorstellung kultureller Schaffungen der Polonia aus Deutschland, den Niederlanden und Belgien. Konzerte, Kunstausstellungen, Theater und Modeschau - Kulinarische Köstlichkeiten vom Restaurant „Gdanska“ aus Oberhausen und ein Treffen mit Tadeusz Drozda und Steffen Möller.

Vaals - Plombières - Aachen, - 02.05.2009

II FESTYN LETNI POLONII „Europejski Dzień Polonii – Europa bez Granic” – Spotkanie Polonii z Niemiec, Holandii, Belgii, Rumunii, Szwecji, Litwy, Danii oraz gości z Euregio i miasta Akwizgran. Jarmark i koncerty: Stanisław Soyka, Krystyna Prońko, zespoły „Kilersi” i „Neoklezmer”.

II SOMMERFEST der POLONIA „Europäischer Tag der Polonia - Europa ohne Grenzen” – Zusammentreffen der Polonia aus Deutschland, Niederlanden, Belgien, Rumänien, Schweden, Litauen, Dänemark und Holland - sowie Euregio und Stadt Aachen - Konzerte: Stanisław Soyka, Krystyna Prońko, „Kilersi” und „Neoklezmer”

Vaals - Plombières - Aachen, - 02.05.2010

I i II ZJAZD KONWENTU Organizacji Polskich – Konwent Organizacji Polskich w Niemczech zwołał dwa Zjazdy gdy został partnerem rozmów „Okrągłego Stołu” - w 20. rocznicę „Traktatu z 1991” w celu uzgodnienia wspólnego stanowiska Polonii oraz utworzenia podmiotu „Konwent EWIV” realizującego porozumienia z 2011.

I und II TAGUNG DES KONVENTS der Polnischen Organisationen – Konvent polnischer Organisationen in Deutschland wurde zum Partner der Gespräche des „Runden Tisches” - zum 20. Jahrestag des „Vertrags von 1991” ernannt, mit dem Ziel, sich über den gemeinsamen Standpunkt der Polonia zu einigen und das „Konvent EWIV” einzutragen um u. a. die Vereinbarungen vom Juni 2011 umzusetzen.

Berlin 11. - 12.01.2011 & Aachen 04. - 06.05.2012

EVENT „Janda spotyka Jandę” – wśród artystycznych fotografii znanych Polaków w międzynarodowym „Muzeum Czasopism” na wystawie fotografii: „Polskie Indywidualności” Krzysztofa Gierałtowskiego Polonia spotkała Krystynę Jandę oglądającą swoją fotografię...

EVENT „Janda trifft Janda” – unter den künstlerischen Fotoporträts berühmter Polen im internationalen „Zeitungsmuseum“ bei der Ausstellung: „Polnische Individualitäten“ von Krzysztof Gierałtowski traf die Polonia die Schauspielerin Krystyna Janda, die ihr eigenes Foto betrachtete...

Aachen, Zeitungsmuseum - 05.05.2012

I KONGRES Organizacji Polskich – Zjazd Organizacji Polonii w Niemczech oraz gości z Niemiec i Polski w celu dyskusji uzgodnień „Okrągłego Stołu z czerwca 2011 r.” w aspekcie 20. rocznicy podpisania „Traktatu o dobrym sąsiedztwie” z 1991 r.

I KONGRESS polnischer Organisationen – Polnische Organisationen und Gäste aus Deutschland und Polen, mit dem Ziel die Arrangements des „Runden Tisches vom Juni 2011“ unter dem Aspekt des 20. Jubiläums Jahr des „Vertrages über gute Nachbarschaft“ von 1991 zu diskutieren.

Berlin, Landesvertretung NRW - 8. - 10.12. 2012

„Symposium Aachen 2013” – Polonia debatowała w trzech panelach dyskusyjnych nad tematami: „Rola języka polskiego w utrzymaniu polskiej kultury”, „Polskie organizacje w Niemczech i w Europie” oraz „Polskie diamenty w niemieckiej Gospodarce”.

„Symposium Aachen 2013“ – drei Podiumsdiskussionen zu den Themen: „Die Muttersprache im Dienst der polnischen Kultur“, „Das Netzwerk polnischer Organisationen in Deutschland und in Europa“ und „Polnische Diamanten in der deutschen Wirtschaft“

Aachen, Krönungsaal im Rathaus - 27.05. 2013

EURO-FORUM Młodej Polonii: „Śladami Karola Wielkiego w Akwizgranie” – potrzeba dialogu polsko-europejskiego młodych Polaków mieszkających w krajach Europy sprowadziła ich do korzeni europejskiego miasta Akwizgran, by tu przeżyć wartości inspirujące Karola Wielkiego na rzecz jednoczenia Europy.

EURO-FORUM der Jungen Polonia: „Auf den Spuren Karl des Großen in Aachen“ – die Notwendigkeit des Dialogs zwischen polnischen und europäischen jungen Polen in europäischen Ländern führte sie zu den Grundrissen der europäischen Stadt Aachen, um die inspirierenden Werte Karls des Großen für die Vereinigung Europas neu zu bewerten.

Aachen, Zeitungsmuseum, Couven-Museum und Ratssaal im Rathaus - 10.05.2014

II KONGRESS Organizacji Polskich – Zjazd Organizacji Polonii w Niemczech oraz licznych gości z Polski i z Niemiec, w celu dyskusji o realizacji porozumień „Okrągłego Stołu z czerwca 2011r.” w aspekcie 20. rocznicy podpisania Traktatu o dobrym sąsiedztwie w1991r.

II KONGRESS polnischer Organisationen – Kongress polnischer Organisationen in Deutschland und Gäste aus Polen und Deutschland, mit dem Ziel die Arrangements des „Runden Tisches vom Juni 2011“ unter dem Aspekt des 20. Jubiläums Jahr des „Vertrages über gute Nachbarschaft“ von 1991 zu diskutieren.

Plenarsaal der CDU-Fraktion im Landtag NRW, Düsseldorf, 17. - 18.10.2014;

Konferencja pt.: „Monitor Emigracji Polaków - Bruksela 2015” – w ramach kolejnego Monitora EUWP europejska Polonia wraz ze swoimi gośćmi i ekspertami debatowała na temat: „Społeczeństwo Obywatelskie Europy - aktywność społeczno-polityczna Polonii i Polaków w Unii Europejskiej”.

Konferenz: „Amtsblatt polnischer Emigration - Brüssel 2015“ – Im Rahmen des EUWP-Amtsblatts diskutierte die Polonia mit ihren Gästen und Experten über das Thema: „Die europäische Zivilgesellschaft - soziale und politische Aktivität polnischer Diaspora und der Polen in der Europäischen Union“.

Bruksela/Brüssel 02. - 04.11.2015

Debata z Lechem Wałęsą – Laureat Pokojowej Nagrody Nobla, legendarny założyciel i pierwszy przewodniczący NSZZ „Solidarność” oraz były Prezydent RP. Laureat europejskiej nagrody Polonicus 2017 w rozmowie z Polonią przedstawił swoją wizję Unii Europejskiej.

Podiumsdiskussion mit Lech Wałęsa – Friedensnobelpreisträger, legendärer Gründer und erster Vorsitzender der NSZZ „Solidarność“, sowie ehemaliger Präsident der Republik Polen und der Preisträger des Polonicus-Preises 2017. Im Gespräch mit Polonia stellte er seine Vision der Europäischen Union dar.

Aachen, Ratssaal im Rathaus 06.05.2017

POLONIA GALA – to uroczyste spotkania europejskiej Polonii, które odbywają się w ramach programu corocznej nagrody Karola Wielkiego z wręczeniem prestiżowej nagrody Polonicus znamenitým przedstawicielom kultury, organizacjom polskim, dialogu polsko-niemieckiego oraz wybitnym Europejczykom.

POLONIA GALA – es sind feierliche Zusammenkommen der europäischen Polonia, die im Rahmen des jährlichen Karlspreis-Programms mit der Polonicus Preisverleihung an Persönlichkeiten aus dem Kulturbereich, polnischer Organisation, dem deutsch-polnischen Dialog und an die berühmten Europäer, stattfinden.

Aachen, Krönungssaal im Rathaus, in Jahren von 2010 - 2018

FORUM POLONICUS – „Europejske społeczeństwo obywatelskie w służbie integracji w Unii Europejskiej” dyskusja Polonii i jej gości o wartościach Unii Europejskiej i roli Polonii jako społeczeństwa obywatelskiego na rzecz integracji w państwie swojego zamieszkania.

FORUM-POLONICUS – „Europäische Zivilgesellschaft im Dienst der Integrationsprozesse innerhalb Europäischer Union”- eine Podiumsdiskussion über die europäische Wertegemeinschaft und die Teilhabe und Rolle der Polonia – als Vertreter der Zivilgesellschaft – im Dienst der Integrationsprozesse.

Aachen, Krönungssaal im Rathaus, 28.04.2018

Impressionen

Wzajemny szacunek jest wszystkim bardzo potrzebny

Wiesław Lewicki
Foto: Stefan Dybowski

WIESŁAW LEWICKI, VORSITZENDER DES KONVENTS DER POLNISCHEN ORGANISATIONEN IN DEUTSCHLAND IM GESPRÄCH MIT KOKOPOL

DE Sie haben Philosophie studiert und dann einen Abschluss in Umweltingenieurwesen gemacht — eine nicht alltägliche Kombination von Studienfächern. Wie kam es dazu?

Für mich, geboren in Oberschlesien, in Gliwice, scheint dies ein ganz natürlicher Bildungsweg zu sein. In einer von Abgasen und Staub geprägten Umgebung, in der der Schnee nicht weiß und der Himmel nicht immer sichtbar war, war es klar, dass das Wichtigste für jeden von uns die Umwelt ist, in der wir leben. Nach dem Abitur mit geisteswissenschaftlicher Ausrichtung beschloss ich, den Geheimnissen der menschlichen Existenz auf den Grund zu gehen und habe mit großer Leidenschaft Philosophie studiert. Nachdem ich mich immer mehr mit der uns umgebenden Umwelt befasst hatte, begann ich schließlich Ingenieurtechniken zu studieren, um damit zum Erhalt der Natur beizutragen. Dies ermöglichte mir eine interessante Anstellung in einem wissenschaftlichen Institut und später in einem internationalen Unternehmen in der zentralen Abteilung für Umweltschutz. (...)

Den gesamten Artikel finden Sie unter:
https://kokopol.eu/wp-content/uploads/2024/06/Polonus_Zeitschrift-09_interaktiv.pdf

WIESŁAW LEWICKI, PRZEWODNICZĄCY KONWENTU ORGANIZACJI POLSKICH W NIEMCZACH W ROZMOWIE Z KOKOPOL

Studiował Pan filozofię, a potem ukończył inżynierię środowiska — nie jest to codzienne połączenie kierunków studiów. Jak do tego doszło?

Mnie urodzonemu na Górnym Śląsku, w Gliwicach wydaje się to całkiem naturalną implikacją kierunku kształcenia. W miejscu mocno obciążonym spalinami i pyłem, kiedy śnieg nie był biały a niebo nie zawsze widoczne, było jasne, że dla każdego z nas najważniejsze jest środowisko, w którym przyszło nam żyć. Po ukończeniu liceum o profilu humanistycznym postanowiłem zgłębiać tajniki ludzkiej egzystencji i studiowałem z pasją nauki filozoficzne. Jednak zastanawiając się nad zastanym otoczeniem, zacząłem studiować również techniki inżynierskie, służące utrzymaniu naszego środowiska

w jego możliwie naturalnym stanie. Zaowocowało to ostatecznie ciekawą pracą w instytucie naukowym, a następnie w koncernie międzynarodowym, w centralnym dziale inżynierskim w zakresie ochrony środowiska.

W 1985 roku wyemigrował Pan z komunistycznej Polski do dawnej Republiki Federalnej Niemiec. Czy była to trudna decyzja?

Było w tym wiele desperacji, bo w Polsce skończył się właśnie stan wojenny i perspektywy normalnego życia w społeczeństwie obywatelskim nie rokowały żadnej nadziei. Właśnie wtedy urodził się nam Michał, a pięcioletnia Marta miała problemy z śląskim powietrzem. Intrygowiała mnie przy tym jednocząca się Europa i dlatego decyzja o wyjeździe była błyskawiczna. Przerwałem studia doktoranckie i wyruszyłem w nieznaną, zachowując swoją polską tożsamość.

Czy od razu zaangażował się Pan w struktury polonijne? Dlaczego?

Polskość mam w genach i jest ona dla mnie czymś wyjątkowym. Oczywiście każdy początek życia na emigracji nie jest łatwy. Na starcie ważna jest integracja, opanowanie języka i praca zgodna z wykształceniem, dająca godziwe warunki życia w kraju z wyboru. Trudno było w tym czasie mówić o jakichkolwiek strukturach polonijnych. Miejscem spotkań stały się powstające społeczności parafialne. Nie mówiło się w tym czasie o Polonii, a emigranci z Polski wydawali się zagubieni i nie manifestowali swojego pochodzenia. Odnosili się do niego ze wstydem. Istniały natomiast zaprzyjaźnione grupy Polonusów, organizujące fantastyczne spotkania i eventy.

Jak na przestrzeni lat rozwijała się niemiecka Polonia? Jakie były główne punkty zwrotne?

Wyraźne struktury Polonii w Niemczech zaczęły się pojawiać właściwie dopiero po podpisaniu polsko-niemieckiego Traktatu z roku 1991. Dawał on nadzieję na równe traktowanie mniejszości niemieckiej w Polsce i Polaków mieszkających w Niemczech. Obok już istniejących historycznych związków Polaków spod znaku „Rodła” i „Zgody”, pojawiły się zrzeszenia dachowe, takie jak Kongres Polonii Niemieckiej, Chrześcijańskie Centrum Krzewienia Kultury, Tradycji i Języka Polskiego oraz Polska Rada w Niemczech — Zrzeszenie Federalne T.z. W roku 1998 wszystkie pięć organizacji dachowych utworzyło Konwent Organizacji Polskich w Niemczech jako jedyną reprezentację Polonii wobec władz polskich i niemieckich. Tylko „Rodło” nie ratyfikowało wcześniej odpisanego aktu założycielskiego Konwentu, stając się jego opozycją.

W 2011 roku reprezentował Pan Polonię w Niemczech przy Okrągłym Stole i był Pan jednym z sygnatariuszy deklaracji końcowej. Jak przebiegały wtedy konsultacje, jakim tematом poświęcono wówczas najwięcej uwagi? Czy udało się zrealizować wszystkie uzgodnione wówczas plany?

Z pewnością Traktat z roku 1991 niósł potencjał nadziei dla Polonii i Polaków żyjących w Niemczech. Ale przez to, że strona polska zbyt szybko zrealizowała jego założenia, dające wszystkie uprawnienia mniejszości niemieckiej w Polsce, strona niemiecka nie śpieszyła się, aby należycie zaopiekować się Polonią i Polakami, aby zrównać ich

prawa z prawami mniejszości żyjących w Niemczech. Dopiero „Wspólne Oświadczenie Okrągłego Stołu” z czerwca 2011 roku podpisane w 20. Rocznicę Traktatu z 1991 roku dawało nam na nowo nadzieję na stworzenie pewnej symetrii. Dla Polonii skończyło się to jednak na przysłowiowych okruszkach spadających ze stołu. Co prawda powstało m.in. Biuro Polonii w Berlinie, lecz jego sytuacja materialna z roku na rok jest niepewna i nieprzewidywalna. Ponadto rozwój Biura jest kontrolowany i do tej pory jego działalności nie wypuszcza się poza mury Federalnego Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Ojczyzny (BMI), co zdecydowanie utrudnia na co dzień żywy kontakt z Polonią. Sukcesem natomiast okazał się powstały portal dokumentacyjny PORTA POLONICA. Jak dotąd nie powstał postulowany w Oświadczeniu z 2011 roku berliński pomnik upamiętniający wszystkich Polaków — ofiary prześladowań nazistowskich. Z nadzieją popieramy więc tworzoną właśnie koncepcję pomnika jako miejsca pamięci w żywej formie Polsko-Niemieckiego Domu Spotkań. Jednocześnie chcemy, aby Biuro Polonii jako przedstawicielstwo interesów Polonii w Niemczech uczestniczyło w trwających pracach koncepcyjnych. Wynika to również z zapisu ww. „Wspólnego Oświadczenia Okrągłego Stołu” o szerszym włączeniu „polskich przedstawicieli w gremia doradcze miejsc pamięci, poświęconych narodowo-socjalistycznym rządowi przemocy”.

Jeśli chodzi o język polski w Niemczech, Okrągły Stół zdecydował jedynie, że nowo powstały polsko-niemiecki Komitet ds. Edukacji przy Polsko-Niemieckiej Komisji Międzyrządowej opracuje „Strategię nauczania języka polskiego jako ojczystego” pod patronatem Polsko-Niemieckiej Komisji Rządowej i przy udziale organizacji polonijnych. W 2013 roku strategia wspierania języka polskiego jako odziedziczonego została opublikowana jako uchwała Konferencji Ministrów Edukacji i Kultury. Czy bezpośrednie finansowanie lekcji języka polskiego z funduszy federalnych nie wchodziło wówczas w grę?

To bardzo dobre pytanie. O strategii nauczania języka polskiego gorąco dyskutowano w podkomisjach Okrągłego Stołu, po czym opublikowano to, o czym wszyscy wiedzą, że na szczeblu federalnym żadne re-

gulacje nie są możliwe, gdyż nauczanie języków należy do kompetencji poszczególnych krajów związkowych. W odpowiedzi zaproponowaliśmy stronie niemieckiej utworzenie funduszu na szczeblu federalnym podobnego do istniejącego już funduszu na polonijne projekty kulturalne przy Pełnomocniku Rządu Federalnego ds. Kultury i Mediów (BKM). Dopiero, niezrozumiały dla Polonii, radykalizm zredukowania lekcji niemieckiego dla mniejszości niemieckiej w Polsce z 3 do 1 godziny spowodował, że politycy niemieccy zrozumieli potrzebę kompleksowego finansowania nauki języka polskiego w Niemczech. Dlatego też, moim zdaniem lepiej późno niż wcale, powstał na szczeblu federalnym fundusz wsparcia nauki polskiego jako dziedziczonego, zarządzany przez KoKoPol, który zdecydowanie popieramy i z którym na co dzień współpracujemy.

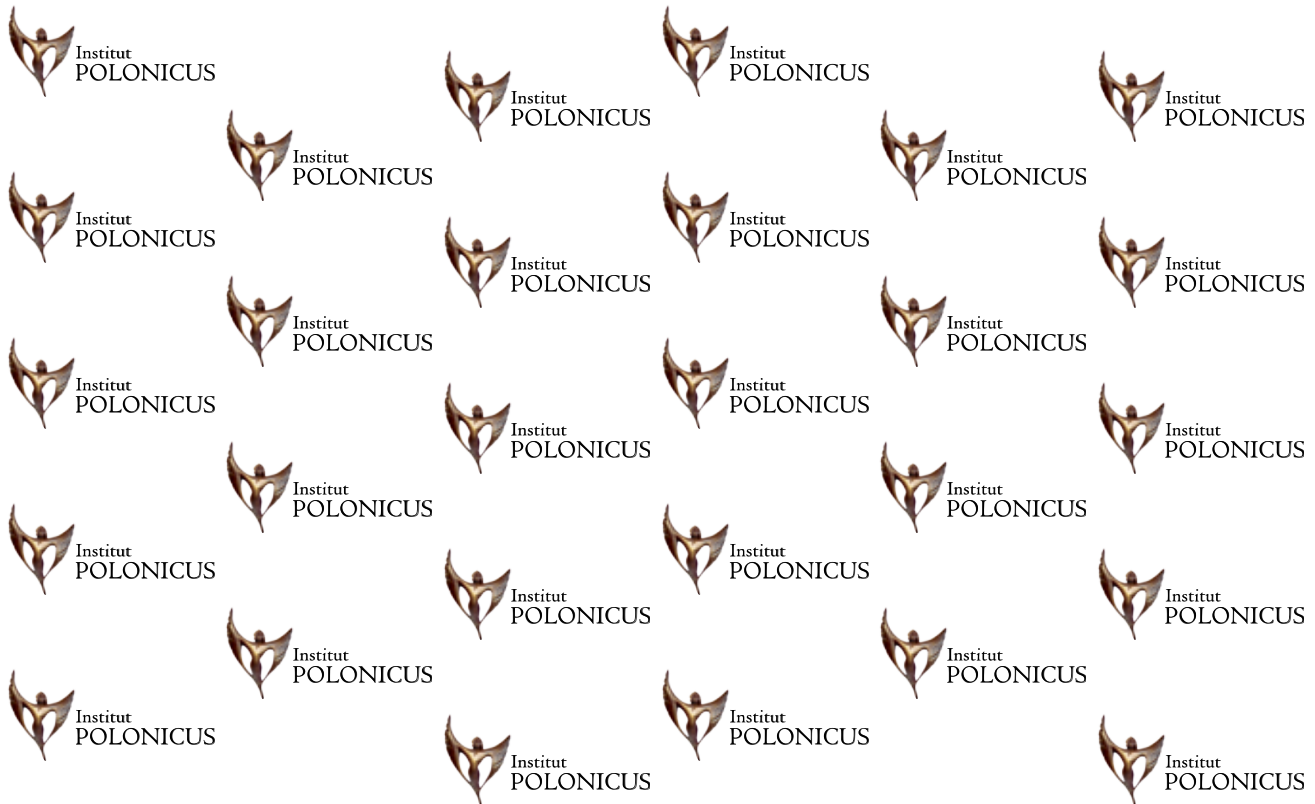
Jakie tematy będą poruszane przez Konwent Organizacji Polskich w Niemczech w przyszłych konsultacjach rządowych planowanych na 2024 rok?

Cieszymy się na nowe otwarcie konsulatacji międzyrządowych i mamy tu bardzo konkretne propozycje. Z pewnością będzie kilka ważnych tematów, zawartych w postulatach Polonii z VI Kongresu Organizacji w Bonn z 2023 roku, chociażby w odniesieniu do rozwoju Biura Polonii czy też konkretnego uczestnictwa Polonii w realizacji Polsko-Niemieckiego Domu Spotkań w Berlinie. Tematem będzie też zbliżająca się w 2026 roku kolejna 35. rocznica podpisania polsko-niemieckiego Traktatu. Od tego czasu wiele się w Europie zmieniło, a Polska stała się integralną częścią Unii Europejskiej. Należałoby więc zaktualizować nasz Traktat z 1991 roku i podobnie jak francusko-niemiecki Traktat Elizejski z 1963 roku uzupełnić dodatkowym porozumieniem, jak to, które podpisano w roku 2017 w Sali Koronacyjnej w Akwizgranie. Bardzo chciałbym, by w tejże Sali Koronacyjnej, w mieście Karola Wielkiego i europejskiej stolicy Polonii, gdzie wręczamy uroczystie Nagrodę Europejskiej Polonii Polonicus, podpisać również dokument uzupełniający polsko-niemiecki Traktat z 1991 roku. Byłby to wspólny akt na miarę odnowionego właśnie Traktatu Weimarskiego.

Polonicus — Nagroda Europejskiej Polonii, którą zainicjował Pan w 2009 roku, opiera się na motcie: Ut honoremur ab aliis, ipsi nos honoremus — Szanujmy się nawzajem, a będziemy szanowani. Dlaczego to motto? Istotą nagrody Polonicus jest jej europejski charakter. Jednoczy ona dzisiaj tych, dla których projekt wspólnej Europy jest bardzo ważny, gdyż tylko wspólna Europa może zaoferować nam życie w pokoju i dobrobycie. Uznałem, że dla Polonii to niezwykle ważne, by docenić działania możliwie wszystkich osób dla niej zasłużonych. Tym samym w relacji z naszymi przyjaciółmi w Niemczech i w całej Europie poczucie własnej godności stawia nas wszystkich na partnerskim poziomie. Z tak zdefiniowanym poczuciem świadomego szacunku dla samej siebie Polonia ma potencjał sprawczy w europejskim procesie budowy społeczeństwa obywatelskiego. Wzajemny szacunek jest nam wszystkim bardzo potrzebny, bo dodaje nam, mówiąc poetycko, skrzydeł do lotu, co uwidacznia też metaforycznie uskrzydłona rzeźba Polonicus. Przypomnę tylko, że dotychczas ponad 50 statuetek symbolicznie „pofrunęło” do ważnych dla Polonii osób, instytucji i różnorodnych inicjatyw w Europie. Nagroda Polonicus podkreśla, jak bardzo istotna jest dla Polonii przynależność Polski do Unii Europejskiej, a przynależność ta trwa już 20 lat! Odnaczenia:

2012 — Odznaka honorowa „Bene Merito” za działalność na rzecz rozwoju polskiej kultury za granicą otrzymana z rąk ministra spraw zagranicznych Radosława Sikorskiego / 2015 — Krzyż Oficerski, przyznany przez Prezydenta RP Bronisława Komorowskiego za działalność promującą Polskę w Europie / 2022 — Federalny Krzyż Zasługi na Wstędze otrzymany z rąk prezydenta RFN Franka-Waltera Steinmeiera za zaangażowanie na rzecz stosunków polsko-niemieckich.

Rozmawiała: dr fil. Magdalena Telus / KoKoPol
https://kokopol.eu/wp-content/uploads/2024/05/Polonus_09_web.pdf

Impressum

Herausgeber/Wydawca:

Europäisches Institut für Kultur und Medien Polonicus
VoG & Kulturverein und Redaktion Polregio e.V.
Reichsweg 30 (Nadelfabrik), 52068 Aachen

Direktorium:

Wiesław Lewicki, Marcus Palczynski,
Pastor Dariusz Tomczak

Gestaltung und Druck/Skład i druk:

Afterglow // Gestaltung und Druck
www.afterglow.de

Foto und Bildnachweis/Autorzy zdjęć:

Cover: © Karolus in Aachen – Jahro Schlesiona;
Jurek Uske, Darius Manka, Stefan Dybowski, Michael
Lewicki; Aachen – Jaro Schlesiona; Polonicus-
Statuette / Statuetka: Wiesław Lewicki / Stanisław
Szorborz und Bilder von Insitut Polonicus

Wird gefördert durch:

Der Beauftragte der Bundesregierung
für Kultur und Medien

Institut Polonicus VoG

Reichsweg 30, 52058 Aachen

Tel. 0172 210 5597

www.institut-polonicus.eu

Tomasz Glanc ♡ Olaf Müller ♡ Steffen Möller ♡ Paulina Lemke ♡
Jerzy Buzek ♡ Karl Dedecius ♡ Cornelia Pieper ♡ Władysław Pi
Düren ♡ Helena Miziniak ♡ Alfons Nossol ♡ Władysław Miodunka ♡
Barbara Borys-Damięcka ♡ Róża Maria Fürstin von Thun und Ho
Longin Komołowski ♡ Jan Miodek ♡ Gesine Schwan ♡ Prälat Stanis
Klute ♡ Polonica e.V. in Köln Zbigniew Kossak von Główczewski ♡
Aldona Głowacka-Silberner ♡ Lech Wałęsa ♡ Prof. Dr. Rita Süßmüt

Institut
POLONICUS

2008-2026

Zofia Wisłocka ✶ Piotr Wisłocki ✶ Władysław Bartoszewski ✶
Isarek ✶ Norman ✶ Krystyna ✶ Anna ✶ Angelica Schwall-
✶ Basil Kerski ✶ Mar ✶ Władysław Jędrzejewski ✶ Andrzej Wajda ✶
henstein ✶ Andżelika ✶ „Stowarzyszenie Wspólnota Polska“ ✶
ław Budyń ✶ TVP Poloni ✶ z ✶ Czesław Mozil ✶ Thorsten ✶
✶ Leszek Balcerowicz ✶ Ag ✶ Holland ✶ Werner Jostmeier MdL ✶
h ✶ Benedykt und Róża Fr ✶ wicz ✶ Jerzy Owsiak ✶ Donald Tusk ✶

